

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

VEAIC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

In pag. a 2-a:

Psihologia sportivului

DIN SUMAR:

- **Originea vieții — cele mai noi achiziții**
- **Capriciile sunetului**
- **Detectivii din capsule**
- **Singur printre rechini**
- **Călăuza reumatismului**
- **Pagina de umor**

30

ANUL XXVIII
28 IULIE 1972
(1428)

Psihologia este astăzi o prezentă invizibilă în toate competițiile sportive. De altfel, chiar denumirea ei este suficientă spre a explica de ce un sportiv mai puțin pregătit poate uneori învinge pe un altul bine antrenat, de ce favoritul unei întreceri se prezintă câteodată sub posibilitățile sale. Ba se fac chiar încercări, e adevărat deocamdată timide, de a utiliza psihologia în favoarea sau în defavoarea unor participanți la o competiție.

Despre psihologia fotbalistilor se vorbește de mult, deși nu i s-a spus totdeauna pe numele ei adevărat. Acum, însă, dacă un meci e izbutit sau neizbutit, dacă place sau nu place, dacă sportivii sînt sau nu sînt în formă nu se mai vorbește de noroc, de intimplare, ci se caută explicații psihologice. Cum s-a ajuns la această schimbare?

Documentar

PSIHOLOGIA SPORTIVULUI

Un autobuz cu fotbaliști gonestă spre stadion. Să presupunem că deodată le iese în cale o femeie care îi roagă să o ia cu ei pînă într-un anumit loc. De cele mai multe ori fotbaliștii vor prefera să-i plătească un taxi decît să o ia cu autobuzul. A fost o vreme cînd și marinarii credeau că prezența unei femei la bordul navei le poate aduce ghinion. Uneori, soțiile fotbalistilor se întorc de la stadion în aceeași mașină cu soții lor, dar nu pleacă niciodată împreună cu ei.

Antrenorii echipelor de fotbal, și chiar cei care se ocupă cu munca politico-ideologică printre sportivi, trec în general cu vederea această ciudățenie, iar dacă uneori se întimplă să ceară totuși lămuriri, li se răspunde că femeile distrag atenția fotbalistilor, îi împiedică să se concentreze asupra meciului care va trebui să aibă loc. În realitate, însă, este vorba de cu totul altceva.

Fotbal cu literă mare

Am avut odată prilejul să însoțesc o echipă a clubului sportiv al armatei din Moscova în drum spre stadionul „Dinamo” unde urma să-i înfrunte pe dinamoviștii din același oraș. Cînd am ajuns la un pod peste riul Moscova, gălăgioși pînă atunci, sportivii au amuțit ca prin farmec și și-au pironit privirea pe podul paralel, peste care trec trenurile metroului. La capătul podului, toți au strigat, însă, ca la comandă: „Uite-l!” Din tunel se iveau un vagon de metro, după care în autobuz a izbucnit iar larma de mai înainte.

Ulterior am aflat că fotbaliștii de la clubul amintit plecau totdeauna spre stadion pe același drum și se obișnuiseră să urmărească ce semnificație avea pentru ei sensul în care trecea metroul în clipa întîlnirii pe pod. Au „constatat” astfel că atunci cînd și metroul, și autobuzul treceau podurile în aceeași direcție, câștigau de obicei meciul, iar cînd vehiculele treceau în sensuri contrare pierdeau. Cînd am fost cu ei, podul i-a lăsat pe fotbaliști să aștepte cam mult; „fericirea” s-a ivit din tunel abia în ultimul moment. Și au câștigat într-adevăr meciul. Cu prima ocazie l-am întreat pe antrenorul echipei, un om cult, inteligent și care nu crede în asemenea copilării, cum interpreta el această credință a fotbalistilor. Mi-a răspuns tot cu o întrebare:

— Credeți că sînt superstițioși? Nu. Dar dacă pot folosi această slăbiciune a lor pentru câștigarea meciului, de ce să n-o fac?

Și cu asta să facem primul pas în complicatul labirint al psihologiei sportive. Iar indiciile de felul trenului, chiar dacă sînt naive și caraghioase, hazlii în formă și conținut, cu o bună doză de neseriozitate ori chiar de primitivism, ne vor servi, oricît de ciudat ar părea acest lucru, drept fir conducător.

În sport, și mai ales în fotbal, există deseori situații paradoxale. Orice echipă are cîte un meci în care joacă cum n-a jucat și n-o să mai joace niciodată, cînd totul îi merge din plin, fiecare inițiativă e considerată genială, combinațiile izbutite se succed una după alta, iar jocul captivează mai mult decît un roman științifico-fantastic. Spectatorii sînt zguduți de priveliștea atît de neașteptată și nemaivăzută. Și la fel de uluiți sînt și specialiștii, și jucătorii. Nimeni nu poate explica ce s-a întimplat cu echipa, cine i-a insuflat starea aceea de spirit.

Echipa „Dinamo” din Moscova a jucat odată cu echipa spaniolă „Barcelona” și a câștigat cu 5:0. Cînd, la sfîrșitul jocului, dinamoviștii au făcut, după un vechi obicei, schimb de tricouri cu adversarii, spectatorii au năvălit pe teren, au sfîșiat tricourile în bucăți și le-au luat ca amintire. Întors la Moscova, căpitanul echipei a declarat mirat: „Nici nu știam că putem juca așa de bine!” Aceeași echipă a pierdut, însă, un meci cu o echipă sovietică mult mai slabă.

Sau să ne amintim de comportarea selecționetei sovietice la campionatele mondiale din Mexic în întîlnirea cu echipa uruguaiană. Jocul ei a fost neobișnuit de slab. Cei care cunoșteau echipa din meciurile ei anterioare se întrebau uimiți unde sînt tehnica, tactica, rezistența, însuflețirea ei. Astăzi, după ce lucrurile s-au sedimentat, amatorii de fotbal și specialiștii caută cu înfrigurare cauzele neobișnutei comportări a echipei sovietice. Unii pun înfrîngerea pe seama carențelor de tehnică a jocului, alții incriminează o tactică nepotrivită, o proastă selecționare a jucătorilor, o conducere necompetentă etc. Fiecare din aceste cauze pare verosimilă, și totuși ele nu ne conving sîntă-n sută. Fotbalul mai are și multe alte se-

în lungile lor turnee. El a făcut apel la bucăți muzicale care să amintească fotbalistilor de patrie și care au astfel asupra lor un efect calmant, a stat de vorbă ore întregi cu jucătorii, adaptîndu-se la caracterul fiecăruia din ei, a folosit toate mijloacele de influențare spre a reduce la minimum agitația dinaintea meciurilor și a menține în același timp o stare de spirit combativă.

Și pînă la Gosling se bănuia că așa-numita agitație dinaintea startului, inevitabilă în orice competiție importantă, exercită o influență covârșitoare asupra sportivilor. Jucătorul sovietic Valentin Ivanov, de pildă, devenea, înaintea meciurilor importante, absent pentru cei din jur. Deși răspundea cînd era întreat, lăsa totuși impresia că nu vede pe

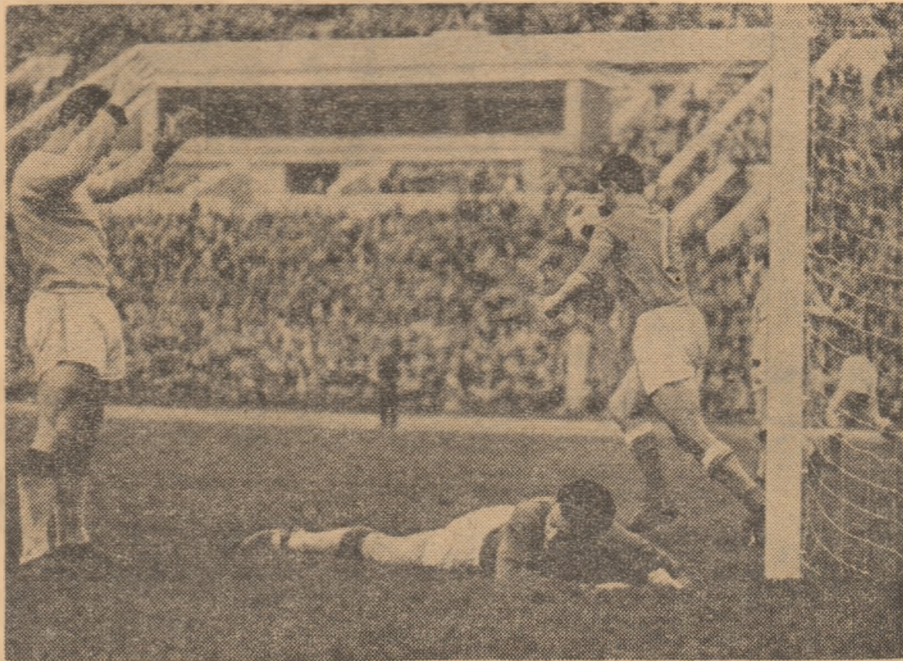
cuvinte cerînd pentru fiecare din ele un cuvînt de răspuns cît mai potrivit. Auzind cuvîntul *meci*, un jucător a răspuns *gol*, altul *familie*, altul *înfrîngere*, un al patrulea *victorie* etc. După ce a însumat reacțiile la fiecare cuvînt și a alcătuit un tablou general al stării psihologice a echipei înaintea meciului, specialistul a atras atenția antrenorului asupra stării psihologice a unui fotbalist sau altuia și asupra oportunității folosirii unuia sau a ținerii pe tușă a altuia.

Se poate afirma, dar, că în momentul de față se fac primii pași în psihologia sportivilor, se elaborează căile de abordare a acestei discipline. Ar mai fi de adăugat însă că, dacă psihologia sportivilor aplicată la fiecare ins în parte a început să înregistreze primele succese, nu același lucru se poate spune și despre psihologia colectivelor de sportivi. Firește, psihologia unei echipe însumează în ultimă instanță psihologia fiecărui jucător în parte, dar ea nu va fi niciodată o simplă sumă aritmetică a unor stări de spirit. Ci este mai degrabă rezultanta unor factori egali ca forță și direcție, dar care se schimbă mereu, a unor factori cunoscuți, mai puțin cunoscuți sau de fel cunoscuți, permanenți sau spontani, comuni pentru toate meciurile sau caracteristici pentru unul anumit, ceea ce înseamnă că nu e ușor de conturat tabloul lor mai mult sau mai puțin clar, ca să nu mai vorbim de posibilitatea de a urmări legile care îi dirijează.

Un meci de fotbal apare privitorilor ca un întreg, dar în același timp el poate fi divizat în sute de dueluri individuale. Cînd gîndurile și emoțiile jucătorilor sînt la unison, spectatorii vizionează un fotbal de calitate; ei simt și înțeleg rațiunea colectivă a membrilor echipei, manifestată pe terenul de joc, chiar atunci cînd evoluția tactică propusă nu este respectată din cauza adversarului. Fiecare „încăierare” capătă un sens, fiecare șut pare nu numai un procedeu tehnic, ci și o ciocnire între funcțiile psihice ale adversarilor. Căci au trecut timpurile cînd fotbalistii erau priviți ca niște soldați de plumb. Psihologia jucătorului individual și a echipelor capătă o importanță la fel de mare ca și perfecționarea tehnică. Rolul „vedetelor” din echipa de fotbal scade sau, mai exact, se schimbă. Perfecționarea tehnică individuală servește unei cauze colective.

Viața, întrecerea sportivă au dat astfel naștere unei științe noi — psihologia sportivă. Înarmați cu tot mai multe cunoștințe, exploratorii acestui domeniu pătrund din ce în ce mai profund în labirinturile subconștientului sportivilor.

A. Vit

Mingea nu e lovită numai cu piciorul, ci și de o forță invizibilă...

crete. El rămîne același Joc pe care Jack London îl scria cu literă mare, și pe care nu-l putem deocamdată programa în nici o mașină electronică modernă.

Balonul e rotund...

Este un aforism binecunoscut pe orice stadion de fotbal. Dar cu toate că jucătorii și antrenorii lor fac totul pentru ca mingea să se rostogolească numai în sensul dorit de ei, cu toate că există zeci de metode de pregătire a fotbalistilor și de lucrări teoretice despre jocul cu balonul rotund, deși există sute de procedee și tactici, care mai de care mai noi, de fiecare dată cînd se înfruntă două echipe cu forțe egale, iar uneori și disproporționate, peste terenul de fotbal se lasă o ceață misterioasă care nu mai permite spectatorilor să distingă posibilul învingător. Atunci intră în acțiune nu numai binecunoscuții factori care alcătuiesc așa-numitele componente ale fotbalului și care au realmente o însemnătate hotărîtoare, ci și forța invizibilă ce se ascunde sub numele de psihologia sportivului și care pune în mișcare factori ce pot fi comparați cu un dinam invizibil care aprinde combustibilul și dă viață motoarelor.

Dar să numim mai simplu această stare, să-i spunem stare de spirit, cum îi spun chiar fotbalistii. Și să vedem din ce se compune ea și dacă poate fi dirijată. Revistele de specialitate au relatat nu de mult experiențele doctorului Gosling care se ocupă cu pregătirea echipei braziliene. Dar Gosling a început prin a combate nostalgia, dorul de patrie care îl chinuie pe brazilieni

nimeni, că privirile îi trec prin interlocutor ca printr-un geam, că gîndurile și chiar ființa lui plutesc într-un alt univers. Iar Boris Paiceadze, un alt cunoscut fotbalist sovietic, obișnuia să doarmă înaintea fiecărui meci și nu lăsa să fie trezit decît cu o jumătate de oră înainte de plecarea spre stadion.

În general, de altfel, pentru sportivi nu există un lucru mai greu decît așteptarea meciului hotărîtor. Din această cauză unii antrenori anunță componența echipei abia în ultimul moment. Dar nici această metodă nu dă totdeauna rezultatul scontat. Pe de altă parte, agitația dinaintea startului, trăirile intense din ajunul meciului — dacă acestea decurg în limite normale — au și o latură pozitivă, îi „călesc” pe fotbalisti. Într-adevăr, nu-i nimic rău în faptul că unii jucători simțind o nevoie acută de a scăpa de tensiunea nervoasă dinaintea meciului își caută alte preocupări! În felul acesta ne întoarcem la obiceiul, de care vorbeam la început, de a lega reușita meciului de anumite semne. E momentul să precizăm că nu e vorba de o superstiție ci, dacă vrem, de o încercare de a înfrîngere emoția, de a scăpa de o tensiune nervoasă care să dește în suflet neîncrederea, de încercarea de a crea o stare de spirit propice jocului. Aceste semne sînt de fapt jocuri de-a semnele, al căror sens ar trebui căutat în caracterul enigmatic al jocului și în necunoașterea psihologiei sportivului, care a început, în sfîrșit, să devină obiect de studiu. Chiar dacă aceste studii nu sînt încă sistematice și nu urmează totdeauna calea cea mai bună.

Un specialist a făcut nu de mult, cu o echipă de fotbal, următoarea experiență, ba, atît pe asociații de moment: a rostit în fața jucătorilor cîteva zeci de

documenta.
documentar docum
entiar documentar de
documentar document
mentar documentar docu
r documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Hotăririle Conferinței Naționale a P.C.R. înseamnă pentru întreg poporul:

UN VAST PROGRAM DE ACȚIUNE

Țara întreagă trăiește sub impresia lucrărilor Conferinței Naționale a P.C.R. care a dezbătut cu exemplară răspundere și într-un înalt spirit de maturitate comunistă problemele dezvoltării economico-sociale a României în perioada imediat următoare și în viitor, perfecționarea conducerii planificate a societății și dezvoltarea democrației socialiste, creșterea rolului conducător al partidului în edificarea socialismului și comunismului, definirea marxist-leninistă a rolului națiunii, a modului de rezolvare a problemei naționale, activitatea internațională a partidului și a statului nostru. Magistrul raport prezentat în fața Conferinței de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a făcut o analiză multilaterală, o evaluare realistă, critică a rezultatelor de până acum și a cuprins într-o amplă perspectivă problemele cheie ale dezvoltării pe toate planurile a României socialiste. A fost o nouă și strălucită mărturie a preocupării constante a partidului, a conducerii sale de a aborda într-un autentic spirit marxist-leninist problemele de fond ale construcției socialiste, de a defini cu cristalină claritate obiectivele ei și de a apropia cât mai mult de prezent viitorul luminos al patriei.

Partidul, țara, poporul au astfel înaintea lor un program de acțiune concret, clar și însușitor. Hotăririle Conferinței Naționale deschid calea către progresul mai accelerat al țării, către un nivel de viață ridicat, către făurirea unei societăți cu o industrie și o agricultură dezvoltate, cu o știință și cultură în unison cu cele mai noi cuceriri ale cunoașterii umane.

Chemarea adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca în 10-15 ani să lichidăm rămăne-

rea în urmă moștenită și, prin forțe unite, să ridicăm țara la un înalt nivel de dezvoltare economică, științifică, culturală, asigurându-i locul care i se cuvine în marea familie a țărilor socialiste, a tuturor popoarelor lumii, adună ca un uriaș magnet întreaga energie a națiunii pentru împlinirea destinului ei istoric: făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și, într-o etapă ulterioară, a societății comuniste.

Ceea ce se cere acum din partea fiecărui cetățean cu dragoste de țară și de poporul ei este să fie la înălțimea acestor obiective realmente mărețe. Ceea ce trebuie să facem cu toții laolaltă e să îmbogățim cu noi fapte de muncă marea epopee a construcției socialiste, să fim în pas cu marile imperative ale momentului, să apropiem neabătut viitorul de progres și civilizație concurat cu cetezanță și clarviziune de Partidul Comunist Român.

INDUSTRIA EXTRACTIVĂ

Petrol la Polul Nord

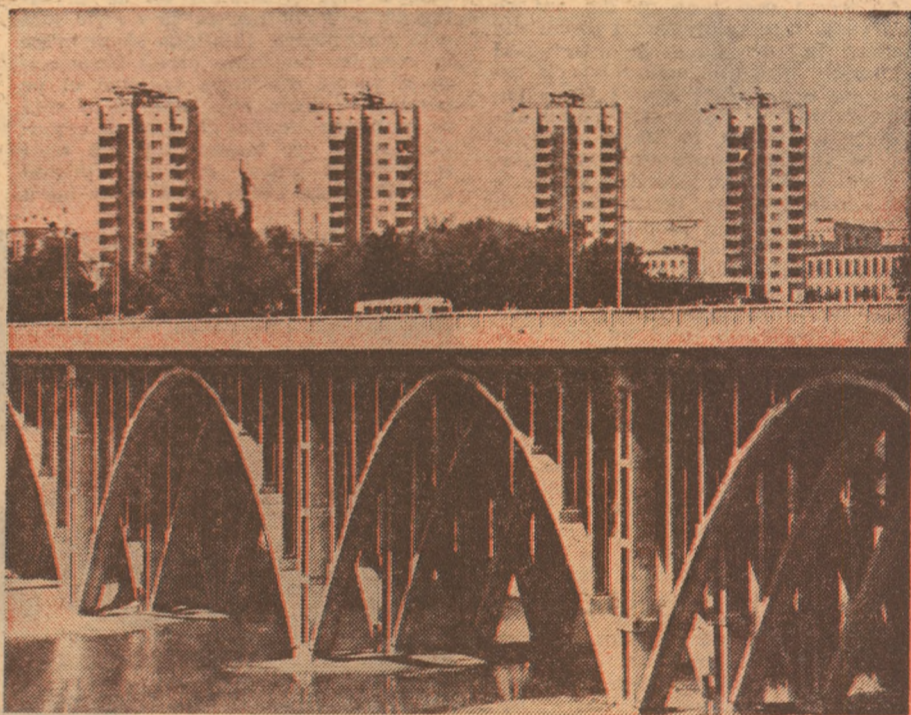
Din motive foarte diverse, prospecțiunea petrolului și gazelor în mări și oceane și în special în zona soclului continental acoperit de ape, până la adâncimi de 200 metri, a luat o mare amploare în ultimii zece ani. Încît fiecare a șasea tonă de petrol extras astăzi în lume provine din zăcăminte submarine. Iar, după estimări recente, în jurul anului 1980 chiar fiecare a treia tonă va proveni din adîncurile marine.

Platformele continentale ale U.R.S.S., inclusiv mările interioare, se întind pe o suprafață de 7,6 milioane kilometri

bune perspective oferă, se pare, în special zona vest siberiană până la marea Kara. În aceste împrejurări, lucrările de prospecțiune a platformelor continentale au căpătat de cîteva ani un ritm tot mai susținut.

Astfel de lucrări se fac acum în toate regiunile de coastă ale U.R.S.S. Acum cîteva timp a apărut primul turn plutitor de foraj în Marea Neagră. În curînd vor începe probe de foraj în Marea Azov și Marea Baltică. Cercetări, care mai continuă încă, în Marea Ohoțk, în Marea Japoniei și în strîmtoarea Bering lasă să se întrevadă existența unor mari zăcăminte de petrol și gaze. Alte structuri petrolifere au fost descoperite în fața coastei răsăritene a Sahalinului. În sfîrșit, bazinul Polului Nord este acum teatrul unor investigații sistematice, iar în insula polară Kolguiev, din Marea Barentș, se construiește un punct geologic permanent.

Specialiștii din Azerbaidjan au pus recent la punct o instalație plutitoare de foraj care va permite forări pînă la o adîncime de trei kilometri. Instalația este prevăzută cu o sondă, macarale, pistă de aterizare pentru elicoptere și 20 de cabine cu două paturi pentru muncitori. De altfel, nu-i lipsit de interes să amintim că din Marea Caspică s-au extras pînă acum circa 160 milioane de tone petrol.

Volgograd

Pod peste Țarița

INFORMATICA

Pe trei etaje

Proгноza meteorologică continuă să fie o problemă acută căreia nu i s-a găsit încă decît soluții parțiale și nesatisfăcătoare. Progresele realizate în ultimii ani s-au datorat, mai ales, sateliților meteorologici care, după cum se știe, cercetează în permanență fenomenele atmosferice din jurul lor și transmit datele culese stațiilor de pe sol. La ordinea zilei este „acoperirea” întregului glob terestru cu sateliți cît mai perfecționați, deoarece numai un număr incomensurabil de informații so-site din toate punctele cerului vor putea da o imagine clară a vremii pe care ne-o prepară stihiiile naturii.

Sateliții sovietici de tip „Meteor” au colaborat pînă acum la înregistrarea a circa 1000 de cicloane și la localizarea a trei zone în care iau naștere cu precădere aceste fenomene; una din ele este situată în apropierea insulei Java. De asemenea, au contribuit la stabilirea celor mai bune rute maritime și la securitatea zborurilor intercontinentale. Grație lor, condițiile de pe ghețurile arctice și antarctice și-au mai pierdut din mister, iar geologii, pescarii și agricultorii au profitat de un plus de informații prețioase.

Serviciul meteorologic cosmic sovietic, care a împlinit cinci ani, urmează acum să fie înzestrat cu noi corpuri

cosmice, care vor transmite datele culese de la trei altitudini diferite — variînd între cîteva sute și 36.000 km. În viitor, primul „etaj” va fi ocupat de stații orbitale cu echipaj. Al doilea „etaj” va rămîne în seama sateliților „Meteor” care se vor roti deasupra polilor terestri la înălțimi de 1000 — 1500 km și vor transmite în continuu date pentru prognozele pe termen lung. În fine, sputnicii de deasupra lor vor urma orbite cu apogeul la 36000 km și vor acționa ca niște observatori permanenți al proceselor dinamice din atmosfera globului nostru.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

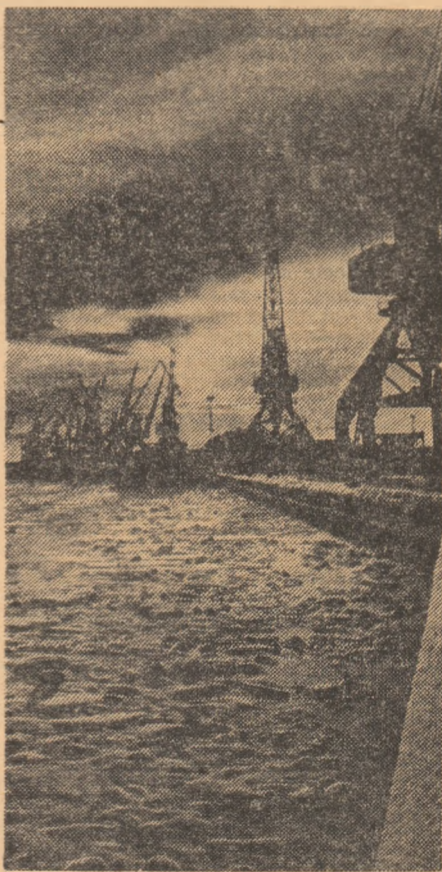
Ce-i de făcut cu materialele plastice?

Se știe, piese industriale din material plastic de mare rezistență, ambalaje din același material etc. sînt introduse tot mai mult în diversele sectoare de activitate economică sau comercială. Dar „viața” materialelor plastice, deși mai lungă ca a multor altele, este și ea limitată. După o

perioadă de utilizare, piesele industriale din plastic se uzează iar ambalajele se deteriorează prin manipulare. Încît, a apărut problema stocurilor de piese și de materiale uzate care ocupă inutil spații tot mai întinse la periferia marilor orașe.

Recent, se pare, că acestei probleme, i s-a găsit o soluție neașteptată. Încercînd să sporească durata vieții unor polimeri, specialiștii au constatat în cursul experiențelor că anumite tratamente ale polimerilor (nailon, polietilenă, polipropilenă etc.) cu raze ultraviolete nu întăresc aceste materiale ci, dimpotrivă, le micșorau rezistența. O descoperire excepțională, dacă ținem seama că în unele țări sînt scoase anual din uz zeci și chiar sute de mii de tone de materiale plastice. Se pare că formula utilizată s-ar baza pe acțiunea razelor soarelui asupra coloranților speciali încorporați în produsele din plastic și care reacționează la ultravioletele cu lungime de undă scurtă. Razele sînt absorbite de coloranți, care-și convertizează energia electromagnetică în energie chimică ce accelerează oxidarea polimerului.

Materialele plastice sînt alcătuite din molecule foarte lungi, constituite în lanțuri. Noul procedeu permite forfecarea acestor lanțuri și obținerea unei materii dezorganizate, care se degradează și dezintegrează. În final, plasticul astfel cîstrus se transformă într-o pulbere fină care, ulterior, este atacată de bacterii. În felul acesta, materialele plastice uzate, care acum nu pot fi distruse decît într-un interval de 3—10 ani, ar putea fi desființate în 3—6 luni.

Exploatare petrolieră lângă Arhanghelsk, la Marea Albă

pătrați (socotită pînă la adîncimea de 500 de metri). La ultimul Congres internațional al petrolului, experții sovietici au apreciat că platformele continentale ale U.R.S.S. ar adăposti cam 29 la sută din toate rezervele de petrol ale țării. Circa 83 la sută din această suprafață se află în zonele arctice. Foarte

SINGUR PRINTRE RECHINI

Întimplări autentice dintr-o lume fabuloasă

Intr-unul din ultimele sale numere, revista „Vokrug sveta” a publicat fragmente dintr-o recentă lucrare a celebrului oceanograf francez Jacques Yves Cousteau, scrisă în colaborare cu fiul său Philippe.

Socotind că ele i-ar putea interesa și pe cititorii noștri, ne facem o plăcută îndatorire din a le reproduce.

Au trecut mai bine de doi ani de când vasul meu „Calypso” a plecat din Monaco într-o lungă și interesantă călătorie. Ne-am scufundat cu camera de luat vederi spre a filma rechini în Marea Roșie și Oceanul Indian. Am navigat pe lângă arhipelaguri și insule depărtate: Maldive, Seychelles, Socotra, Aldabra, Glorioso. Am descoperit, pe recife de corali subacvatice, formațiuni din epoca glaciară; am valsat alături de viețuitoare marine care aminteau de niște participanți la baluri mascate; ne-am agățat de etichetele unor balene mustăcioase și chiar am ținut un jurnal al peregrinărilor noastre dintre ele; lângă Capul Bunei Speranțe am descoperit doi lei de mare — Pepito și Cristobal; am cercetat nave scufundate lângă țărmul insulei Sf. Elena; am căutat comori pe Bancul de argint din mijlocul Bahamelor; ne-am scufundat pe fundul lacului Titicaca; am înnotat alături de elefanți de mare lângă Guadelupa. Iar acum ne pregătim să străbatem Oceanul Pacific și să filmăm lângă Galapagos și Noumea, în zona Marii Bariere de Corali și lângă Insulele Sonde. Mi-am propus să evoc această lungă și grea, dar splendidă călătorie, într-o pitorească „frescă cinematografică” destinată ecranelor de televiziune din întreaga lume. Închin acestui țel toată experiența celor 33 de ani de activitate sub apă, toată dragostea mea pentru natură, pentru ocean.

Dar spectatorii nu vor vedea pe ecran greutatea aproape de neînvinș pe care le implică o asemenea întreprindere; anii de pregătire și cercetări, căutarea materialului documentar, rezolvarea chinuitoarelor probleme financiare, miile de scufundări, orele petrecute în apa rece sau în camera de decomprimare, furtunile de nisip, cicloanele tropicale, avariile care se produc pe vas în largul oceanului, clipele primejdioase când se pierde legătura cu un acvanaut etc. În sfârșit, nu va putea fi văzută primejdia despre care va vorbi aici fiul meu Philippe, primejdie care ne amenință la fiecare întîlnire cu rechini.

Monstrul albastru

Tot corpul i se încorda și se balansa, capul i se mișca lin și ritmic de la stînga la dreapta și de la dreapta la stînga. Numai privirea-i care mă fixa era neclintită, ochii-i, oriunde i s-ar fi întors capul, nu se desprindeau o clipă de la pradă (care eram eu) sau de la ipoteticul dușman. La fiecare mișcare trupu-i era brăzdat de mii de cute mătăsoase, care subliniau forța mușchilor nevăzuți.

Nici o amenințare, nici un semn de agresivitate. Mișcările rechinului, comportamentul lui exprimau numai suspiciune, dar și această stîrneală teamă. Eram înfricoșat, zguduit chiar numai de prezența lui. Descriam prudent cercuri line, încercînd să nu fac zgomot. În așa fel încît să am monstrul mereu în față.

Mă aflam la 35 metri adîncime. În apa străvezie a Oceanului Indian. Aveam oxigen pentru 30 de minute,

țineam în mîna o cameră de filmat și nu eram deloc o pradă ușoară.

Rechinul albastru din preajma mea continua să se țină scali de mine, comportîndu-se exact ca ceilalți semeni ai lui. Frumos exemplar, nimic de zis; lung de peste doi metri și cu maxilarele (eram sigur de asta, căci nu vedeam pentru prima oară rechini albaștri) blindate de șapte șiruri de dinți ascuțiți ca briciul.

Am început să mă ridic încet spre suprafață simulînd un atac de fiecare dată cînd monstrul se apropia de mine. Rechinul era atent la fiecare mișcare a mea și analiza tot ce se întîmpla în jurul lui, ca să nu fie luat prin surprindere. Continua să se miște în cerc, cu prudența care-i caracterizează specia din clipa apariției ei pe pămînt — acum mai bine de o sută de milioane de ani. Știam că cercurile lui se vor îngusta tot mai mult și că îi voi putea respinge primul atac. Dar mai știam și că acest lucru

diat după mine s-a scufundat și Arthur care a început să facă salturi stîngace în fața adăpostului. Scufundarea mea atrăsese atenția cîtorva rechini din apropiere, dar neîndemnatul Arthur mai fusese observat și de alții, iar fiarele se îndreptau acum drept spre noi. Camera mea de filmat era ațintită spre Arthur, a cărui mască reflecta razele puternice ale soarelui. Total lipsit de apărare, era o pradă ideală. Mișcările lui bruște erau reperate cu siguranță de la mare depărtare de auzul fin al rechinelor, iar razele soarelui reflectate de mască îndemneau la atac.

Acum eram înconjurați de 7-8 fiare, dintre care două cu o lungime de vreo doi metri. La un moment dat, însă, ceva s-a schimbat în comportamentul lor și am observat că veneau spre noi una în spatele celeilalte. Unul dintre rechini mari a țîșnit înainte și s-a repezit la Arthur. Dar în ultima secundă s-a întors și s-a de-

Părerile despre rechini sînt totuși foarte controversate. Și se pare că și rechini sînt foarte diverși. Ca dovadă, această fotografie atît de idilică.

nu putea opri monstrul albastru. Derutat pentru o clipă, avea să-și reia numaidecît mișcările atît de primejdioase pentru mine, atacurile lui aveau să se înmulțească și în cele din urmă avea să-mi străpungă slaba apărare și să-și infigă colții în trupul meu. Atrăși de semnale nevăzute, aveau să se ivească alți rechini veniți din adîncul mării sau de la suprafață. Și curînd se va încinge o luptă crîncenă pentru rămășițele mele, va fi un ospăț, un spectacol sîngeros, o demonstrație de forță cumplită. După ce am aruncat o ultimă privire splendidei făpturi, care continua să mă fixeze cu ochii-nemișcați, m-am urcat însă la bordul șalupei „Zodiac”, regretînd parcă într-un anume fel că dădusem înapoi în fața acestei expresii a forței și superiorității, blestemîndu-mi slăbiciunea și în același timp binecuvîntîndu-mi teama.

Scurt timp după aceea am pornit iar pe mare după rechini, dar de astă dată împreună cu Arthur. În apa străvezie din jurul navei noastre „Calypso” înnotau cîțiva rechini argintii. Am coborît cel dintîi scara și imediat am pornit înot spre „adăpostul anti-rechin” — o cușcă de oțel suspendată la circa zece metri adîncime sub chila navei.

„Calypso” era ancorată în zona de sud-vest a Mării Roșii, unde adîncimea apei era aproape 150 metri. Era o zi toridă, fără nici o adiere; ime-

părtat, urmat de ceilalți. Atacul neașteptat mă zăpăcise atît de tare încît am uitat de camera de filmat și nu mi-am dat seama imediat că ea continua să funcționeze. Arthur plutea pe valuri în fața mea de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Un rechin aflat la o distanță apreciabilă a făcut deodată un viraj elegant și s-a repezit iar spre noi. Mi s-a părut că își infipse colții în spinarea lui Arthur, dar de fapt îl izbise numai cu botul. Un nou viraj cu botul căscat și am auzit un scrișnet puternic de dinți de fier. Rechinul și-a scuturat furios capul și a smuls un picior al lui Arthur; din costumul de cauciuc al bietului Arthur spînzura acum numai scheletul de oțel.

Am întrerupt filmarea și m-am întors în grabă la adăpostul anti-rechin pentru că fiarele atacau acum fără alegere totul în jur.

Cînd am pus piciorul pe puntea vasului am văzut numai priviri îngrijorate și fețe triste. Strînși laolaltă, băieții examinau atenți păpușa schilodită odihnită pe o targă. Fiecare își imagina în locul măștii lui Arthur chipul unuia dintre noi, sau chiar al lui însuși. Am încercat să risipesc atmosfera sumbră, propunînd pe un ton forțat să oficiem o slujbă pentru rămășițele pămîntești ale manechinului. Dar n-am obținut efectul scontat. Tot restul zilei am fost posomorîți, nervoși, iar noaptea am avut coșmare. După această întîmplare,

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

ne-am dublat vigilența în apă și ne-am ferit cît am putut de rechini.

Arthur fusese confecționat spre a verifica dacă e de ajuns ca un scufundător să intre în apă în costumul de scafandru pentru ca rechini să se sperie de el. La drept vorbind, eram convinși că rechini nu-i atacă niciodată cu tot dinadinsul pe acvanautii complet echipați. Așadar, a fost fabricat un manechin din vergele de oțel, îmbrăcat în scafandru și umplut cu material plastic. În loc de cap, în cască i se vîrise un pepene mic. Pe scurt, Arthur căpătase o înfățișare foarte apropiată de om.

Primele experiențe n-au dat nici un rezultat, lucru care nu ne-a surprins însă prea mult; de mirare ar fi fost dacă un obiect necunoscut din oțel, plastic și cauciuc ar fi atras o făptură deprinsă să se hrănească cu carne și pește. Experimentam numai cînd rechini erau liniștiți. Pentru că știam că dacă Arthur ar fi fost zvîrlit în mijlocul unor fiare dezlănțuite, ar fi fost într-o clipită sfîșiat în bucăți ca orice alt obiect. De altfel, experiența noastră nu era oricum prea concludentă, întrucît un manechin nu poate fi însuflețit, iar nimeni nu poate contesta faptul că rechini știu să deosebească o făptură vie de una moartă. Încît am hotărît să înzestrăm păpușa cu un miros atrăgător.

Am încercat tot felul de produse, de la supă de carne, cu care a fost impregnat materialul plastic, pînă la bucați de pește vîrite în costumul de scafandru. În ziua cînd a fost atacat, manechinul fusese umplut cu pește proaspăt. Dar, cum am observat, atacul n-a fost chiar atît de rapid ca atunci cînd același pește ar fi fost aruncat direct în apă. Costumul de scafandru era deci un mijloc de apărare, deși departe de a fi satisfăcător. Se mai poate, de asemenea, ca mirosul trupului omenesc să nu atragă rechini. Și, în sfîrșit, nu-i exclusă posibilitatea ca înfățișarea noastră și costumul de scafandru să ne confere oarecare asemănare cu delfinii; or rechini nu atacă niciodată un delfin pînă nu se conving că acesta este fie rănit, fie slăbit de boală, fie că nu poate riposta din cu totul altă cauză.

Una din cele mai răspîndite legende despre rechini afirmă că ei s-ar hrăni cu cadavre și că cel mai mult le place carnea alterată sau chiar în putrefacție. Nu cunosc, însă, exemple care să confirme acest lucru. E adevărat că rechini flămînzi se reped la tot ce le iese în cale și că, în funcție de gradul de înfometare, se pot năpusti și asupra unei scînduri, și a unui cadavru în descompunere. Dar nici prima și nici a doua „delicatesă” nu constituie hrana lor preferată. De altfel cred că rechini n-au nevoie de prea multe calorii, întrucît înnoată de obicei în ape deschise, fără obstacole, ceea ce le permite să străbată distanțe apreciabile într-un timp scurt. Și apoi nu suferă de frig, încît o masă bună le poate ajunge pentru multă vreme. În plus, monstrul marin mai are, se pare, uimitoarea capacitate de a digera hrana parțial, păstrînd o parte pentru clipe mai grele.

Corride submarine

Este firesc ca viețuitoare atît de uimitoare ca rechini să fi generat tot felul de legende și superstiții la populațiile primitive care trăiau pe țărmul mărilor și oceanelor. Surprinzător e însă faptul că în aceste credințe rechini sînt înfățișați ca niște binefăcători. Ba sînt Kama-Hoa-Lii, întruparea te-restră a unui strămoș, ba Zeul abundenței, ba ocrotitorul pescarilor. În nici un loc populat de oameni legați de mare n-am auzit vorbindu-se despre rechini ca despre niște făpturi răufăcătoare.

(continuare în pag. 11-a)

CINEMA

Dragostea și libertatea

Când am pregătit dialogul „Inimă de mamă” și „Credința mamei”, am vrut să desprind din cuprinzătoarea temă a Leniniadei ceea ce mă interesa pe mine mai mult: cum au ieșit din rîndurile intelectualității ruse oameni ca frații Ulianov? Ce a hrănit ideile, gândurile, faptele lor? Răspunsul la aceste întrebări au fost cele două filme despre mama lui Lenin, Maria Ulianova, care a străbătut un adevărat drum al calvarului rămînînd tot timpul alături de copiii ei.

Maria Ulianova și Nadejda Krupskaja — mama și soția — au fost pentru Lenin ființele cele mai scumpe. Noul meu film, în centrul căruia se află figura Nadejdei Krupskaja, continuă astfel tema leninistă la care lucrez de mulți ani în colaborare cu scenaristele Zoia Voskresenskaia și Irina Donskaia.

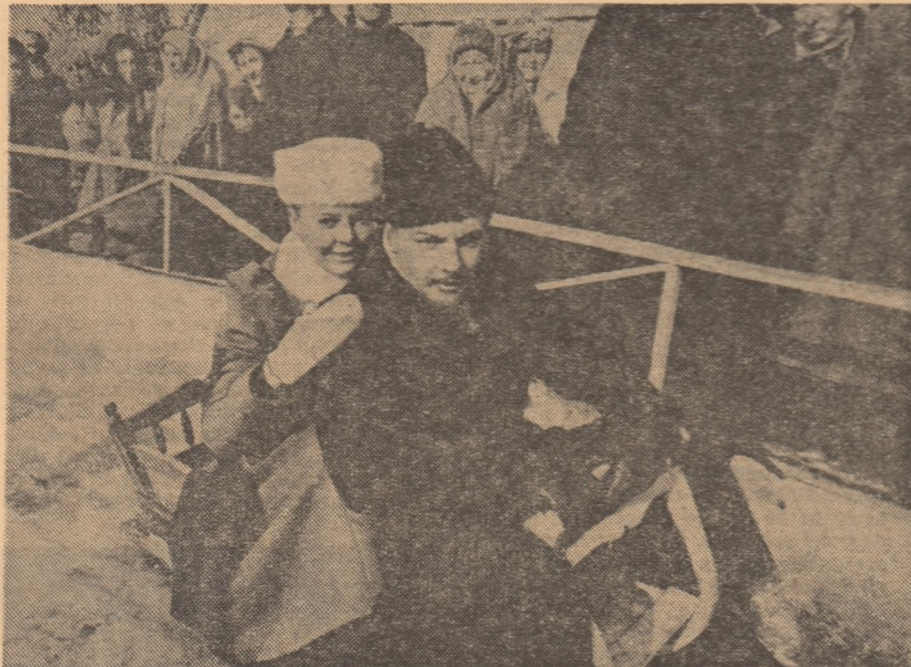
Drumul eroinei noastre începe din fragedă tinerețe și merge pînă la deportarea la Șușenskoe. Între aceste puncte se deapănă anii petrecuți la Petersburg unde, după ce a absolvit strălucit liceul, urmînd cursurile Institutului Bestujev, Nadejda Krupskaja preda la școala serală pentru muncitorii din Bariera Nevski. În această perioadă ea a venit în contact cu tineretul care nutrea idei revoluționare, s-a înscris într-un cerc marxist, a participat la pregătirea unei greve muncitorești.

La una din adunările conspirative, Krupskaja l-a întâlnit pe Lenin. Tinerii s-au plăcut. Aș vrea ca filmul nostru să descrie dragostea lor cu toată poezia

neliniștite în lumea noastră de astăzi. Și mai ales murdăria a ceea ce este frumos în sentimente. Omul a avut nevoie de milioane de ani ca să se formeze. Și milenii de-a rîndul s-a trudit să creeze avuția de valori spirituale, să cultive simțăminte frumoase, ca respectul față de femeie, dragostea, maternitatea. Și acum vin unii artiști burghezi și calcă totul în picioare, exaltînd în filmele lor violența, amoralitatea, sexualitatea.

Or, eu sînt convins că arta adevărată nu trebuie să distrugă, ci să creeze, să propună umanității idealuri înalte, să-i însuflească în forța și rațiunea omului, în noblețea și frumusețea lui. Am învățat de la Gorki să îmbrac cu un nimb romantic minunatul sentiment al dragostei. Poate că din cauza asta să fiu considerat sentimental. Dar dacă dragostea înseamnă sentimentalism, n-am nimic împotriva să fiu acuzat de sentimentalism.

În filmul nostru vom face o adîncă secțiune socială în viața Rusiei din vremea aceea, vom evoca nedreptatea și mizeria în care se zbăteau muncitorii, răzvrătirile lor împotriva patronilor, apoi unirea forțelor lor sub conducerea marxiștilor. Spectatorii vor vedea, de asemenea, pe ecran luminoase figuri de intelectuali ruși de la sfîrșitul secolului trecut, printre care tatăl Nadejdei Krupskaja, Konstantin Krupski, personalitate excepțională și a cărei înflorire asupra fiicei sale este inestimabilă. El este cel care a învățat-o, în cuvinte simple și definitive:

Natalia Belohvostikova și Andrei Miagkov într-o scenă din film

și cu romantismul care au caracterizat-o.

Lui Vladimir Ilici îi plăcea mult o romanță de Dargomijski, pe care în film i-o cîntă Krjijanovski la petrecerea de nuntă: „Cununa noastră ne-au împletit-o dragostea și libertatea”. Așa se va numi și filmul — „Dragostea și libertatea”. Dragostea i-a unit pe acești doi oameni și i-a ajutat să străbată umăr la umăr greul drum al luptei pentru libertate.

Un artist, chiar cînd alege o temă istorică, o abordează de pe pozițiile epocii sale. Ideea nu este nouă, dar cred că nu strică să o repet. Multe mă

„Mergi, Nadiușa, cu cei care stau pentru dreptate, nu fi niciodată nepăsătoare față de răul din jur”. Și, în același timp, vom povesti nașterea unui mare sentiment, o dragoste înălțătoare.

Rolurile principale sînt interpretate de Natalia Belohvostikova și de Andrei Miagkov.

Mark Donskoi

REFLECTOR

■ Jeanne Moreau și Lucia Bosé sînt vedetele filmului „Natalie Granger” pe care îl realizează Marguerite Duras.

■ Regizorul suedez Bo Widerberg a ales pentru noul său film mediul sportului. Eroii lui vor fi fotbaliști. Cu regele sportului drept subiect, filmul are toate șansele să aibă succes de public.

■ Doi englezi celebri pentru „Urma” americanului, celebru și el, Joseph L. Mankiewicz: Laurence Olivier și Michael Caine.

■ O frumoasă baladă slovacă a inspirat filmul regizorului Ștefan Uher: „Javor și Juliana”.

— Cred că pot să încerc instrumentul, nu?

INTERVIU

Cum vorbeau zeii

Cînd și-au creat zeii, oamenii le-au atribuit toate însușirile și preocupările lor. Zeii umblau, înotau, vinau, petreceau și chiar se căsătoreau. Dar la început au fost muți. Nu se angajau în discuții, nu răspundeau la rugăminți și la ocări. Desigur, această lacună în purtarea lor n-a putut dăinui multă vreme — și zeii au vorbit.

Istoria a păstrat multe legende despre zeii vorbitori din Asiria și Babilon, Egipt și Elada, Roma și India. Așa s-a născut ventriloquia — o artă foarte rară, pe care o stăpînea la perfecție celebrul oracol de la Delfi; o artă veche și mereu tină, îndrăgită în toate timpurile, misterioasă și viabilă, ca o poveste bună.

Bineînțeles, orice artă, chiar și cea mai neverosimilă, se sprijină pe legi firești, iar nu pe legături secrete cu forțe supranaturale. Și totuși, cînd am asistat la spectacolul dat de familia de ventrilozi Donskoi, m-am simțit ca în „Prăvălia fermecată” a lui Herbert Wells.

Am auzit cum cele două artiste — Maria Donskaia și fiica ei Evghenia — au stat la o șuetă cu vorbăreata păpușă Andrușka, cum în discuție inter venea din cînd în cînd urechea cățelușă Diana, care ședea cuminte pe scaun. Priveam și mă minunam și nu-mi venea să cred urechilor!

Împins de curiozitate m-am prezentat acasă la familia Donskoi. În prealabil am vrut să mă informez, ca să discut în cunoștință de cauză, dar dicționarele nu spun mare lucru despre arta ventriloecilor. Așa încît nădejdea era tot în gazde.

— Înainte de toate, despre termenul de ventriloc — a început Maria Donskaia. El nu definește cituși de puțin arta noastră, deoarece oricît de grozavi am fi, nu putem vorbi „din burta”. Ca și în vorbirea obișnuită, tot coardele vocale scot sunetul, dar nu oricine poate învăța să vorbească în locul unei statui de granit, al unei păpuși, al unui animal ș.a.m.d. Tatăl meu, Grigori Donskoi, cunoscut ventriloc în Rusia pre-revoluționară, a avut trei fete, dar numai la mine, mezină, a descoperit niște însușiri pe care a crezut că e bine să le dezvolte. Sînt fericită că am transmis aceste însușiri fiicei mele Evghenia, care continuă dinastia. Într-adevăr, arta noastră este extrem de rară, atît la noi cît și în străinătate, puțini o posedă la perfecție. Ea e construită pe o activitate de maximă finețe a coardelor vocale în combinație cu interpretarea actoricească. Ventrilogia se apropie de tehnica vocală, dar este mai dificilă prin faptul că la ventriloeci aparatul vorbirii are o structură anatomică specială. Mișcarea buzelor nu este interzisă. Atunci cum se aud cuvintele? Cum se obține sunetul?

Maria Donskaia s-a întors spre ușă și a ascultat cîteva clipe cu atenție.

— Știam că o să vină și el — mi-a șoptit ea.

— Care „el”? N-aud nimic.

— Sst, este vechiul nostru cunoscut, oracolul de la Delfi.

Atunci am auzit în vestibul un ris bătrînesc. Da, în vestibul, urechile nu mă înșelau.

— Poftim, intrați — l-a invitat gazda pe nevăzutul oaspete — avem să vă punem cîteva întrebări.

— Mulțumesc, nu, sînt sătul de întrebări, descurcați-vă singuri — a

răspuns răgușit musafirul venit din adîncul veacurilor.

— Formidabil — m-am minunat copilărește către artistă, pe fața dumneavoastră nu s-a clintit nici un mușchi!

— Asta nu e totul — a zîmbit ea — trebuie să mai și cred că dincolo, în vestibul, se află cu adevărat un bătrîn. Vă mirați cum se face că vocea se aude „acolo” și nu aici, în locul unde stau. Există o expresie, „zborul vocii”, bine cunoscută de muzicanți, cîntăreți. Sunetele au într-adevăr o uimitoare însușire de a zbura departe, acoperind distanțe mari, fără a se rîrde pe fondul altor sunete. Noi utilizăm în felul nostru acest efect. În afară de artă, trebuie să ne dirijăm după voința respirației. Știi, de pildă, că o conversație de o jumătate de oră între un ventriloc și o păpușă echivalează, prin consumul de forță și energie, cu discursul de multe ore al unui orator? Am citit nu de mult că s-a descoperit că coardele vocale vibrează chiar atunci cînd omul se gîndește la ceva în tăcere și că e posibilă (deocamdată teoretic) crearea unui aparat care să sonorizeze aceste vibrații. Cu tehnica de astăzi fiziologii pot descoperi multe lucruri interesante în vorbirea ventriloecilor.

V. Safonov

PRIM PLAN

Lemmon, comicul înțelept

Jack Lemmon ocupă un loc privilegiat în constelația actorilor americani. În tabăra cealaltă, a vedetelor feminine, echivalentul lui ar fi Doris Day. Amîndoi cunosc secretul de a păstra simpatia publicului, atît de capricios și schimbător. Deși, de fapt, nu fac nimic special pentru asta. Marele lor secret este înfățișarea și rolurile lor de oameni obișnuiți. Și, bineînțeles, talentul lor.

Jack Lemmon este un excelent actor comic. El știe să scoată sunete variate din aceeași strună comică. Dar toate rolurile lui au un ce comun: înțelepciunea. Jack Lemmon este un comic înțelept. El nu rîde pur și simplu. El face haz de neacaz. El primește viața așa cum vrea ea să vină — nu întotdeauna cu

Lemmon norocosul...

bucurii. Dar dacă n-avem parte numai de bucurii, nu înseamnă că trebuie să ne vîcărîm într-una. Cu o glumă, cu un zîmbet trecem mai ușor peste necazuri.

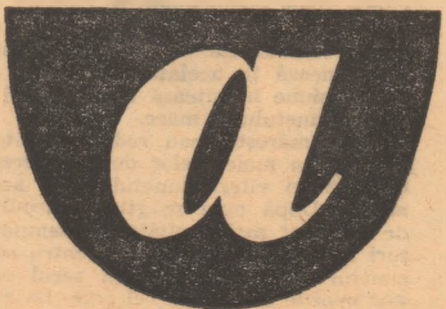
Rolul cel mai „lemmonist” al carierei sale rămîne acela din „Apartamentul” lui Billy Wilder. Personajul mărunțului funcționar care, grație micului său apartament de burlac, urcă vertiginos treptele ierarhiei sociale, iar cînd ajunge aproape în vîrf și înțelege că i se cere un preț prea mare, renunță la tot și face un singur mare pas înapoi (dar de fapt abia acum urcă — spre omenia și demnitatea lui o clipă periclitată), a făcut și din actor un personaj: personajul Lemmon.

„Unora le place jazzul”, „Irma la douce”, „Un cuplu bizar”, „Norocosul” ne-au sporit dragostea pentru acest personaj — puțin naiv, puțin păgubos, totdeauna bun și înimos, care nu face dramă din faptul că soarta nu l-a însemnat pe frunte cu semnul învingătorilor. În definitiv, nu pot învinge toți.

Este încă o cheie a succesului constant la public al acestui actor, descoperit de cinema în 1955 și încununat curînd după debut cu premiul Oscar.

I. Kristova

arta
la arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta

BIOLOGIE

Originea vieții — cele mai noi achiziții

Ideea originii evoluționiste a vieții a fost de multe ori avansată de savanți și gânditori de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX. Dar aceste opinii nu-și croiau totuși drum în cercurile de specialitate și n-au dus la nici un progres în atitudinea lor față de problema respectivă. Cercurile de specialitate șovăiau, situație pe care biologul britanic Frederic Gowlen-Hopkins a caracterizat-o foarte bine într-un discurs ținut în fața Societății regale din Londra. „Apariția vieții în istoria Universului — a declarat el — este cel mai minunat eveniment, dar și cel mai de necrezut și despre care știm numai că nu știm nimic“.

A trebuit să treacă mult timp și a fost nevoie de multe eforturi spre a ieși din impas. Numai după apariția celebrei lucrări a lui Alexandr Oparin: „Apariția vieții pe Pământ“ (imediat tradusă în engleză) a început să se deseneze o schimbare rapidă de atitudine. Lucrările savantului sovietic au fost amplificate și dezvoltate de cercetători

biologică născindă. La suprafața Terrei trebuie să se fi produs cantități imense de astfel de sisteme, foarte variate atât prin compoziția lor, cât și prin natura legăturilor intramoleculare și a structurilor. Cele mai multe dintre ele se deosebeau în mod radical de sistemele vii de astăzi.

Următorul stadiu de dezvoltare a fost caracterizat prin apariția unei noi calități, caracteristice sistemelor vii: adaptarea perfectă a structurii sistemelor vii la autoconservare, autoreproducere și la condițiile de existență. Această adaptare sau „homeostază“ a organizării atât a sistemelor vii în ansamblul lor, cât și a diverselor părți componente (moleculare, organoide și organe) a străbătut lumea animală de sus în jos, până la cele mai elementare forme de viață. Ea n-a putut apare însă decât grație unei noi legi a evoluției: selecția naturală.

„Experiențele noastre de simulare cu pirături de conservat — arată acad. Oparin — dovedesc că evoluția siste-

Rationalizare

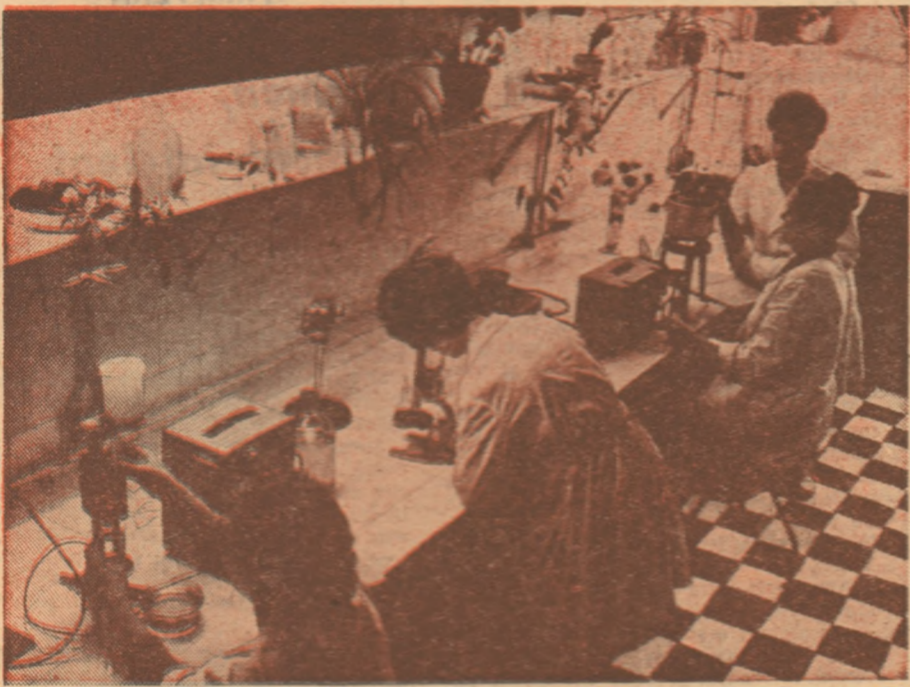
mentale ale fizicii moderne. În 1964, un grup de savanți americani în frunte cu dr. R. Deeki au organizat o experiență de control al principiului echivalenței și au arătat că el este realizat cu o precizie care atinge a suta parte dintr-o miliardime. Cu toate acestea, pentru legile fundamentale ale științei o asemenea precizie e neîndestulătoare. Încă, în 1970—1971 Vl. Braghinski, profesor la facultatea de fizică din Moscova, a procedat la un control mai exact al egalității maselor de gravitație și inerție. Rezultatul a fost că specialiștii sovietici au depășit de 15 ori precizia obținută de colegii lor americani. Ideea unor asemenea experiențe nu e nouă. Ele dezvoltă, de fapt, încă principiile lui Galilei care a stabilit că, în vid, corpurile aruncate de la aceeași înălțime cad pe Pământ cu aceeași viteză. Numai metodele de măsurare sînt noi: ele permit stabilirea diferenței în accelerații cu o precizie la care înainte vreme nici măcar nu se putea visa. Dar în ce a constat experiența?

Schema ei este următoarea: la extremitățile unei steli cu opt colțuri au fost mai întâi fixate greutatea de aluminiu și platină. În felul acesta, patru dintre colțurile stelei susțineau corpuri de platină, iar celelalte patru — corpuri de aluminiu. Apoi steaua a fost orientată în planul meridional al Pământului. Dat fiind că Pământul „zboară“ cu tot ce se află pe el în cimpul gravitațional al Soarelui (conform legilor mecanicii cerești, un corp care se mișcă urmînd o orbită în jurul altui corp cade mereu asupra acestuia fiind în stare de imponderabilitate) și în același timp îndeplinește în 24 de ore o revoluție în jurul propriei sale axe, Soarelui îi sînt astfel prezentate cînd o greutate de aluminiu, cînd una de platină. Dacă acestea au accelerații diferite, faptul se va repercuta asupra depășirii față de stea. În care caz devine posibilă măsurarea forței care s-ar putea ivi în această experiență.

Steaua este ea însăși suspendată de un fir de tungsten călit, foarte fin, cu o lungime de 3 metri. El poate suporta o greutate care să nu depășească 6 grame (steaua cîntărește 5 g). De fir este fixată o oglindă, asupra căreia este orientat un fascicul laser. Reflexul trimis de oglindă ajunge pe un tambur fotosensibil, care se mișcă cu o viteză de cîteva milimetri pe oră. Întreaga pendulă, cu fir cu tot, se află plasată într-un vid puternic, iar instalația se află într-un termostat în care temperatura este menținută constantă, cu o precizie care poate atinge cinci sutimi de grad centigrad.

Instalația este atât de sensibilă, încît operatorul nu poate sta în cursul experienței în laborator: masa omului poate imita tulburarea principiului echivalenței. Oscilațiile seismice ar putea și ele constitui un obstacol. Din fericire, pentru acest gen de experiență astfel de obstacole nu sînt importante, dat fiind că perioada lor este de cîteva oscilații pe secundă în timp ce oscilațiile măsurate de pendul sînt de una la cinci ore. Depășind sensibilitatea experienței lui Deeki de 15 ori, savanții sovietici au reușit să dovedească, cu o maximă precizie, că principiul echivalenței este valabil. Masele de inerție și de gravitație se deosebesc cu o valoare de 0,000 000 000 001.

Pe de altă parte, se și poate vorbi despre aplicațiile practice ale principiului echivalenței. Există un proiect de sateliți care s-ar putea afla invariabil deasupra unui punct determinat al globului, gravitînd în jurul Terrei cu aceeași viteză unghiulară cu care aceasta se rotește în jurul axei sale. Constanta acestei viteze va fi riguros menținută, dat fiind că nu va depinde de materialul din care vor fi construiți sateliții.

Cercetări asidue întreprinse în toate țările încearcă să dezlege pînă la capăt marile mistere ale vieții.

Foto: A.P.N.

din multe țări, au prins rădăcini puternice în conștiința a milioane de oameni.

Ce crede, însă, astăzi Alexandr Oparin, după 50 de ani de la publicarea lucrării sale?

„Formarea și complicarea inițială a compușilor organici trebuie să se fi petrecut în Cosmos și pe planeta noastră — a scris recent savantul — în împrejurări diferite și trebuie să fi dat naștere la amestecuri locale diferite. Cele mai multe din aceste căi se terminau într-un impas și cu dezagregarea totală a substanțelor organice — ea, de pildă, pe Lună — ori îngroparea lor timp de milioane de ani ca formații stabile invariabile, de exemplu bitumurile de pe meteoriți.“

La suprafața Pământului, însă, anumite substanțe organice au format compuși macromoleculari mai complicați. Acest fenomen nu trebuie socotit fructul unui hazard fericit. Desigur el s-a putut produce într-un loc sau altul, într-o epocă sau alta, a putut să se producă sau nu, așa cum poate ploua sau nu. Dar la scara întregii suprafețe terestre și a imenselor intervale de timp, substanțele organice trebuiau, în mod obligatoriu și chiar de mai multe ori, să ajungă la un mare grad de organizare. Nu trebuie însă să ni le imaginăm ca molecule cu o structură intramoleculară atât de dezvoltată ca proteinele și acizii nucleici de astăzi“.

Pentru ca substanțele organice să fi putut intra într-o nouă etapă a evoluției lor, ele au trebuit să poată condiționa apariția de raporturi de faze în „supra inițială“ omogenă. În felul acesta au luat naștere sisteme macromoleculare separate, despărțite de mediul ambiant printr-o suprafață de diviziune, dar capabile să interacționeze cu mediul conform principiului sistemelor deschise.

Formarea acestui tip de sisteme — socotește acad. Oparin — s-a situat la hotarul dintre evoluția chimică și cea

melor deschise individuale avînd drept consecință o perfecționare progresivă a interacțiunii lor cu mediul înconjurător putea deja să aibă la bază acțiunea unei selecții naturale prebiologice. Așa se explică de ce numeroase sisteme care ar fi trebuit să supraviețuiască au dispărut, neputînd rezista la concurența altor sisteme mai perfecționate“.

Dacă ele ar fi supraviețuit, viața de pe Pământ ar fi avut cu totul altă înfățișare. Ceea ce nu înseamnă, însă, că viața noastră de astăzi este numai rezultatul unui proces teleologic determinat dinainte, conform unui plan preexistent. Dacă socotim obligatorie formarea ei sub înfățișarea precisă pe care o are astăzi, e numai pentru că nu cunoaștem și alte forme de viață decît cea terestră .

Poate că cercetările cosmice care se dezvoltă în ritmul pe care-l știm vor putea aduce noi lumini și în această direcție.

FIZICĂ

Cu o precizie de 15 ori mai mare

În teoria generală a relativității, una din temelile fizicii moderne, un rol de mare importanță joacă ceea ce se numește principiul echivalenței. Conform acestui principiu, masa inertă care caracterizează accelerația și masa gravitantă care face parte din legea gravitației universale sînt egale între ele. Dacă s-ar dovedi că acest principiu fundamental e fals, ar trebui revăzute multe legi funda-

știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

ACUSTICĂ

Capriciile sunetului

Sunetul se deplasează mai repede prin corpurile cu densitate mai mare, ca apa sau oțelul, decît prin aer; și totuși el călătorește mai iute în aerul cald decît în aerul rece, deși cel din urmă este mai puțin dens decît cel din urmă. Să fie oare vorba de un paradox?

Perceptibil prin intermediul urechii, sunetul este o vibrație care provoacă o mișcare oscilatorie în atomii și moleculele din mediu pe care-l traversează. Vibrația împinge una spre cealaltă moleculele alăturate, comprimîndu-le. Îndată după aceea moleculele comprimate se îndepărtează, provocînd prin această manevră o comprimare a regiunii vecine, în așa fel încît zona de compresie pare că pornește de la sursa sonoră și se deplasează către exterior. Viteza cu care unda de compresie se depărtează de sursa sonoră este viteza sunetului în mediul respectiv. Or, viteza sunetului nu depinde atât de densitatea unui corp, cît de rapiditatea cu care se mișcă în mod normal moleculele. După ce a fost com-

În metale, sunetul se propagă de peste zece ori mai repede decît în aer

primată o zonă de aer, de pildă, moleculele se îndepărtează una de alta datorită mișcării lor naturale, care — în gaze — este o mișcare dezordonată. Cînd această mișcare e rapidă, moleculele zonei comprimate se despart repede și, implicit, comprimă rapid zona învecinată. La rîndul ei, aceasta reacționează în același fel. Unda de compresie înaintază repede, deci și viteza sunetului e mare.

Orice mărește (sau reduce) viteza naturală a moleculelor de aer crește (sau scade) viteza sunetului în acest mediu. După cum se știe, moleculele de aer sînt mai „agitate“ la temperaturi ridicate. Este motivul pentru care sunetul se deplasează prin aerul cald mai repede decît prin cel rece. La zero

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

capsule. Oricum, faptul deschide acum perspective ademenitoare în foarte multe domenii. Și iată de ce.

Microcapsulele conțin un praf solubil care, după ambalare, se comportă ca o substanță insolubilă. În felul acesta poate fi evitată evaporarea substanței, poate fi ascuns gustul ei, poate fi făcută inofensivă o substanță toxică etc. O dată ajuns la destinație, preparatul își recapătă, însă, starea inițială. Îndeplinindu-și astfel menirea.

În 1958, specialistul sovietic B. Loșev a descoperit că și benzina poate fi împachetată și transportată fără nici un risc E suficient să fie trecută în stare „solidă” sau, mai exact, semi-solidă pentru a face să dispară primejdia izbucnirii unui incendiu pricinuit de electricitatea statică. Produsele petroliere împachetate în capsule pot fi păstrate fără pierderi multă vreme și în orice condiții de climă, ba chiar și sub apă. Înainte de utilizare ele sînt readuse din starea semi-solidă în cea lichidă.

Omul utilizează uneori ca sursă de energie substanțe explozive — în extracția zăcămintelor utile, în bătălia împotriva incendiilor din păduri, în construcții etc. Dar substanțele explozive nu sînt ușor de mînuit. Pentru a le face temporar inofensive, specialiștii le îmbracă acum într-o membrană metalică din aluminiu sau diverse aliaje. Această membrană amortizează loviturile și face conținutul insensibil la influențe exterioare.

Orice gospodină amatoare de copuri știe ce efect are bicarbonatul de sodiu pus într-o cocă: la căldură el se descompune și degajă dioxid de carbon. Coptura crește, devine afînată. Dar bicarbonatul nu se descompune total, din care cauză prăjitura păstrează un gust neplăcut. Ca să-l prevină, gospodinele cu experiență dizolvă bicarbonatul în zeamă de lămîie. Dacă aluatul este păstrat mai mult timp, nu se mai poate face însă apel la zeama de lămîie, care este

te bintuie frecvent boli provocate de diverși paraziți. Numai de la ei paraziții sug anual zece de mil de tone de glucoză. Astăzi există multe mijloace de luptă împotriva lor, și mai ales preparate chimice care sînt inoculate animalelor prin fărînge. Această cale are însă marele inconvenient că preparatul poate ajunge în trahee și plămîni provocînd complicații grave.

Capsularea înlătură gustul neplăcut al petrolului lampant

De aceea s-a recurs la o altă metodă și anume introducerea preparatului în capsule ce sînt amestecate apoi în hrana animalelor.

Pentru tratarea animalelor domestice se mai folosesc, se știe, cu bune rezultate și antibiotice. Acțiunea acestora nu durează, însă, mai mult de 3-4 ore. Efectul penicilinei și al produselor înrudite, administrate de obicei pe gură, este anulat de sucul gastric. Iar dacă sînt introduse, prin injecții, direct în sînge, antibioticele cad pradă acțiunii distructive a fermentilor ficatului. Pentru a obține efectul scontat, specialiștii repetă tratamentul. Dar injecțiile repetate cu antibiotice nu sînt de fel o metodă de tratament ideală. În ultima vreme se aplică, de aceea, cu mult succes tratamente cu penicilină acoperită cu o membrană insolubilă în mediu acid, dar solubilă în mediu neutru. În felul acesta se poate renunța la seringă. Preparatul îmbrăcat în membrană se amestecă cu nutrețul și, o dată trecut prin aparatul digestiv al animalului și ajuns în intestin, se eliberează de membrană și este resorbit de organism.

Unele animale mari, ca, de pildă, calul sînt predispuși la îngrășat. Grăsimile le micșorează, însă, rezistența, face să le scadă puterea de muncă. Un mijloc eficient de prevenire a îngrășării este petrolul lampant. Animalele refuză, însă, să-l înghită. De aceea, s-a făcut din nou apel la miraculoasele capsule care, în afară de faptul că se administrează ușor, permit și dozarea precisă a preparatului.

Să nu uităm însă și de un alt inamic al hranei omului, insectele. Numai într-un an, micile dar foarte laconice făpturi devorează, la scara globului, o cantitate de cereale suficientă pentru a hrăni, o perioadă de timp similară, 300 milioane de oameni. Omul poartă împotriva insectelor un război necrutător. Chimistii au la dispoziție zeci de preparate industriale. Dar cele mai multe din ele nu au suficientă stabilitate nici în sol, nici la suprafață. Unele își păstrează eficiența numai timp de o zi. Pentru stabilizarea și sporirea eficienței acestor preparate s-a recurs din nou la capsule. Miraculoasa membrană a capsulei este o barieră de nădejde împotriva mediului care atacă preparatul și face să scadă acțiunea distructivă a ploilor, căldurii, luminii. În plus, produsul chimic devine inofensiv pentru cel care îl manipulează.

La începutul secolului nostru cristalele lichide erau socotite de domeniul fanteziei. Astăzi există cîteva mii de astfel de cristale. În ultima vreme se bucură de mare popularitate cristalele lichide colesterice cu o sensibilitate neobișnuită la schimbarea mediului exterior. Datorită acestei împrejurări, ele pot fi folosite ca indicatoare de temperatură, pot detecta cantitățile microscopice de impurități din aer, pot transforma imaginile în infraroșii în imagini vizibile. Pentru a obține astfel de rezultate, cristalele lichide trebuie protejate, însă, împotriva oxidării, iar uneori și împotriva acțiunii căldurii și luminii. Deci, din nou microcapsulele.

Folosind un amestec de cristale lichide, specialiștii pot determina temperatura organismului omenesc. Amestecul este mai întîi supus microcapsulării, apoi uns pe o foaie de hîrtie sau o peliculă de material plastic care se aplică pe porțiunea de piele cercetată. Aceste originale termometre determină temperatura cu o precizie

de 0,005° C. Mai mult, ele permit diagnosticarea precoce a unor boli între care și cancerul. Cînd o tumoare malignă se află aproape de suprafața corpului, în zona ei circulă o mai mare cantitate de sînge decît în țesuturile înconjurătoare. Pielea de acolo este cu 2° C mai caldă decît în zonele înconjurătoare, surplus de temperatură atestat de cristalele lichide prin schimbarea culorii lor.

TESTE

Antrenament pentru gindirea logică

15 deosebiri

La prima vedere cele două desene par identice. Privindu-le, însă, mai atent vom observa 15 mici deosebiri. Care sînt acestea?

Loc rezervat

Să încercăm să aflăm după ce criterii sînt așezate figurile de mai jos pentru a putea completa locul rămas liber cu una din figurile numerotate.

RASPUNS:

Figura 2

grade, sunetul călătorește prin aer cu viteza de 330 m/oră. Această viteză sporște cu mai bine de 1 km pe oră cu fiecare grad cu care crește temperatura.

În general, gazele compuse din molecule mai ușoare decît ale aerului sînt mai ușoare decît acesta din urmă. Dar moleculele mai ușoare se și mișcă mai repede. În consecință, viteza sunetului în astfel de gaze este mai mare decît în aer nu din cauza variației densității, ci din cauza „neastîmpărului” moleculelor. În hidrogen, de pildă, viteza sunetului ajunge la 4668 km pe oră.

În corpurile lichide și solide situația este însă cu totul alta. În gaze moleculele nu se „încurcă” unele pe altele pentru că se află la distanțe mari. Dacă sînt obligate să se apropie, se despart din nou datorită pur și simplu mișcării lor dezordonate. În lichide și solide moleculele și atomii se află în contact. Dacă sînt „înghesuiți” și mai mult unul într-altul, propriile lor forțe de repulsie îi fac să se depărteze foarte repede, ca un resort care a fost comprimat și revine brusc la starea inițială. Acest lucru este valabil îndeosebi în corpurile solide, ai căror atomi și molecule sînt fixați în locuri bine determinate; cu cît sînt mai bine „prinși”, cu atît mai repede revin la poziția lor obișnuită după ce au fost comprimați. Acesta este motivul pentru care sunetul se deplasează în lichide mai repede decît în gaze, în solide mai repede decît în lichide și cel mai repede în solidele zise rigide. Astfel, în apă viteza sunetului este de 5310 km/oră, iar în oțel aproape de 17700 km/oră.

Benzina solidă sau, mai exact semi-solidă poate fi împachetată și manipulată fără risc

în aceste condiții „incompatibilă” cu bicarbonatul. Îmbrăcînd însă bicarbonatul într-o membrană protectoare, se poate face ca cele două componente să devină compatibile. Capsulele protejează bicarbonatul împotriva sucului de lămîie pînă în momentul cînd aluatul e pus la copt, deci exact pînă cînd este nevoie ca el să „acționeze”.

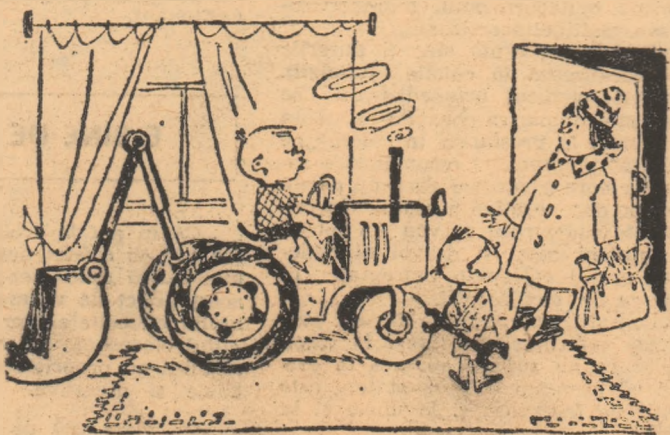
S-a calculat că populația globului consumă circa 4000 de tone de alimente pe minut. Cele mai multe alimente sînt de origine animală. De aceea nu trebuie să ni se pară exagerată afirmația specialiștilor că sănătatea omului depinde în mare măsură de sănătatea animalelor.

Se știe că printre animalele domes-

CHIMIE

Detectivii din capsule

E greu de spus astăzi cine a avut mai întîi ideea de a modifica temporar proprietățile unor substanțe zdrobindu-le mărunt și îmbrăcîndu-le, în doze mici, într-o membrană izolatoare pentru a fabrica minuscule

— Mamă, am găsit asta pe stradă...
Desen de G. și V. Karavaev

Poșta medicului

LANGA SIMION — Timișoara : 1) Moda de a „priza”, adică de a aspira praf de tutun pe nas, ar fi apărut, pare-se, în Franța pe vremea Caterinei de Medicis, aceea care a conceput groaznicul măcel al protestanților din noaptea Sf. Bartolomeu (1572). Moda se bizuie pe credința falsă că această plantă aduce alinare tuturor suferințelor și regenerarea forțelor epuizate ! 2) Sarea de lămie este denumirea populară atribuită impropriu acidului tartric. Utilizată drept condiment în alimentație, sarea de lămie favorizează digestia și secreția pancreatică. În cursul bolilor infecțioase și la cei cu hipocaciditate se dă sub formă de limonadă conținând 1 la sută acid tartric, 50—200 gzi.

E. M. — Tg. Jiu : Adresați-vă în scris Spitalului clinic Fundeni, serv. de chirurgie estetică sau Spitalului de chirurgie plastică și reparatorie, str. Arh. Ion Măicu nr. 7, ambele din București.

LITORAL — Constanța : Citiți răspunsul dat sub Rădulescu Doru — Sinaia, la pct. 3, în nr. 29 al revistei noastre.

ION ION — Galați : Confesiunea dv. este mișcătoare, dar n-ar fi cazul s-o expuneți unui neuropsihiatru ? După opinia noastră totul nu-i decât o tendință, o stare nevrotică, care poate fi corectată cu succes, de obicei printr-o cură de sugestie hipnotică efectuată în cadrul unei clinici neurologice (București, Cluj).

IANCU NATALIA — Bacău : **POPESCU LIDIA** — Ploiești ; **ANDRUHOVICI PETRE** — Siret, jud. Suceava : **P.M.P.T.** — Drobeta Turnu-Severin ; **VARVAROI GHEORGHE** — com. Berchișești, jud. Suceava ; **ELENA** — București : Nu simțim în măsură să dăm nici un fel de relații privind procurarea unor medicamente.

MIRCEA — Craiova : **Transsexualismul** este doar o formă de înclinație psihică către sexul opus, o așa-numită **intersexualitate psihică**, comportamentală, care poate fi corectată în primul rând prin voință. Esențialul este — vorba marelui nostru Caragiale — să nu cădeți „din fandaxie în ipohondrie”, adică să nu exagerați ! Această înclinație poate fi înlăturată și prin electroșoc ori mai degrabă prin sugestia hipnotică, realizată de un psihiatru specialist în această delicată tehnică psihoterapeutică.

PĂRINȚI INGRĂJORAȚI — Timișoara : Din amplele relatări cuprinse în scrisoarea trimisă reiese să fiica dv. nu are nimic patologic în comportament. Fără să reerijăm în pedagogi, am mai spus-o și o repetăm : acești copii „bolnavi” sînt de fapt produse ale unei educații familiale fie prea strîns, fie prea liberale, care neglijează să învețe odraslele îndatoririle specifice sexului și vârstei lor. Nu degeaba un umorist susținea că : „În zilele noastre există ceva și mai dificil decît a găsi un ac într-un car cu fîn : e să-l găsești în mina unei fete” !

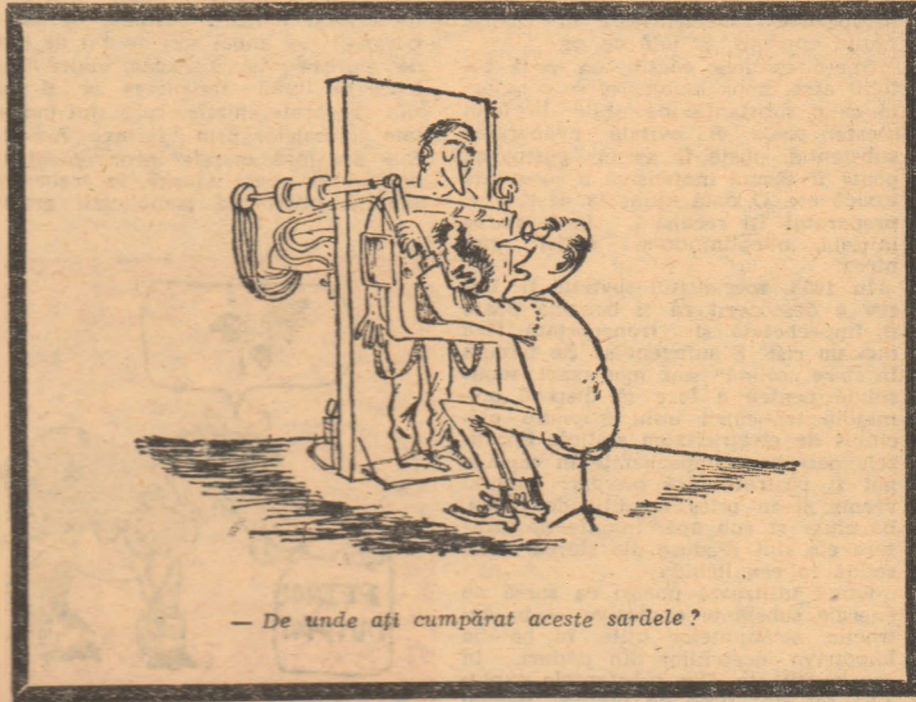
TABOR N. — C. Argeș ; **D. MARIAN** — București ; **L. D.** — București : **Poluțiile nocturne** (uneori și diurne) sînt o exoerzie fiziologică a libidoului și nu comportă nici un tratament ; ele pot continua și la maturitate cît timp viața sexuală nu are o desfășurare ritmică. Cel mult, se va lua o tabletă de Bromoval înainte de culcare, ca somnul să fie mai profund și — dacă se poate — fără vise...

FLOREA I. PAVEL — C. Lugoj Moldovenesc, jud. Suceava ; **S. BARBU** — Pașcani ; **D. L.** — Galați ; **PERO** — Dej ; **MIRCEA GAVR.** — Sibiu : **Disgeneziile gonadice** (infantilism genital, hipogonitalism etc.) se datorează unor tulburări hormonale, care se vindecă printr-un tratament de lungă durată și sub strict control medical cu hormoni testiculari sintetici (Metiltestosteron, Testolent etc.), asociați cu anabolizanți (Naposim, Madiol), hormoni gonadotropi corionici (Gonacon), vitamina E etc.

GEORGE SEVERINEANU — București : **V. A.** — București : 1) **Extractul de aloe** (produs în U.R.S.S.) prezentat în fiole de 1 ml este un biostimulator avînd indicații în afecțiuni oculare (blefarite, conjunctivite, keratite, irite, iridociclite, uveite etc.), în ulcer gastric duodenal, în astm bronșic. 2) **Saburul (Aloe)** este un suc concentrat prin evaporare, obținut din multe specii de Aloe, cu acțiune laxativă și purgativă în funcție de doză (10—20 picături), iar în uz extern un bun cicatrizant.

S. B. 13 — Sibiu : Dacă aforismul lui Dostolevski rostit de eroul său Alioșa Karamazov în legătură cu non-sensul sinuciderii nu v-a convins, să vă cităm atunci aforismul unui scriitor francez contemporan, Paul Morand, cam frivol dar nu lipsit de spirit : „Tot temindu-ne de catastrofele care poate că nu vor veni niciodată, nu mai avem curajul să rezistăm nenorocirilor ce se prezintă”. Și apropo de fatidicul 13 ce însoțește inițialele numelui dvs. : „Să nu fim superstitioși ! — ne sfătuiește G. B. Shaw — superstiția aduce ghinion” !

ING. MARCU D. IULIU — Focșani ; **I. TEODORESCU** — Ploiești : **Hernia de disc**, localizată cel mai frecvent la nivelul vertebrelor L₄ și L₅, favorizată de obicei de leziuni degenerative ale discurilor intervertebrale constă în pătrunderea nucleului pulpos în canalul medular, datorită unei soluții de continuitate în țesutul fibros al acestuia. Însoțită de compresiunea nervilor rahidieni care ies prin gura de conjugare situată mai jos și de dureri lombosciatice violente. Cu excepția formelor cu dureri insuportabile, care necesită operația, tratamentul este medical conservator : repaus complet la pat, în poziția de așezare în hamac infiltrații paravertebrale cu xilină 1 la sută la care se poate asocia vitamina B₁, Algosedin, Fenilbutazonă, căldură sub diverse forme, vertebraloterapie prin tracțiune, corset gipsat, bine mulat, cu sprijin bun pe pubis și stern. După trecerea crizei, cînd se merge pe picioare, se recomandă purtarea unei centuri lombostat din pinză cu balena.

— De unde ați cumpărat aceste sardele ?

O CARTE UTILĂ

Călăuza reumaticului

Reumatismul este, fără doar și poate, una din cele mai răspindite boli. Literatura medicală care se ocupă cu această boală este una dintre cele mai bogate, iar numărul specialiștilor ce-și consacră activitatea pentru combaterea ei este foarte ridicat.

O lucrare recent apărută în „Editura Medicală” din Moscova și intitulată sugestiv „Călăuza reumaticului” conține o interesantă interpretare a unor manifestări reumatice, din care reproducem unele extrase.

Prin reumatism înțelegem — se precizează la început — o serie de afecțiuni dureroase, localizate în special în aparatul locomotor și cardiovascular și

de 50 de ani. Majoritatea înțepenirilor și durerilor de care se plîng persoanele vîrstnice se datoresc artrozelor. Tot printre manifestările reumatismale este clasificată și o categorie particulară de **reumatisme metabolice**, reprezentate prin gută, numită și boala „marilor mîncători”, a celor ce mîncă „bine” și duc o viață sedentară. Această boală se caracterizează printr-o concentrație mărită a acidului uric în sînge (**hiperuricemie**) cu depozite de urați — **tofi gutoși** — localizate la cot, degete, la articulațiile miinilor și în special, la articulația degetului mare de la picior.

În afară de aceste trei categorii de reumatisme destul de bine cunoscute, dar nu întotdeauna ușor de tratat, „Călăuza reumaticului” citează însă și alte forme de dureri reumatismale, la care profanul nici nu se gîndește că ar fi vorba de un reumatism. Este vorba de o varietate de manifestări reumatice care sînt de așa-zisele colagenoze (cum sînt **lupusul eritematos, periarterita nodoasă, dermatomiozita sau calcinoza**), de unele boli alergice ca **boala serului** sau de boli de piele ca **psoriazisul**. Dintre aceste forme foarte variate ne vom ocupa puțin de una sau două mai puțin cunoscute de marele public.

Afecțiunea cunoscută în medicina sportivă sub numele de „**cotul jucătorului de tenis**” este o inflamație a articulației cotului. O durere crîncenă îl străpunge pe jucătorul de tenis în clipa cînd schițează gestul lovirii de „serviciu”, cum se spune în regulamentul jocului de tenis. El se plînge medicului că, imediat ce pune mîna pe o rachetă de tenis, îl apucă o durere ascuțită în cotul drept. Dar nu numai tenismenii, ci și unele gospodine se plîng de această durere în articulația cotului, care le împiedică să ștergă o masă, să toarne un lichid dintr-o sticlă etc. Durerea se localizează în partea externă a cotului, la nivelul unei proeminențe osoase, definită anatomic ca **epicondiliu**, iar inflamația acestui os se numește **epicondilită**. Boala este vindecabilă, uneori prin produse specifice antireumatice cum sînt: aspirina, piramidonul, fenilbutazona, irgaparina sau indometacina, dar cele mai adeseori prin infiltrații în interiorul articulației cu medicamente antiinflamatorii, cum sînt hormonoterapia cu derivatele cortizonice : dehtacortizonul, hidrocortizonul sau metildeltacortizonul.

Destul de frecvente sînt și durerile ce se localizează în călcîie (**talalgii**). Consultat, medicul ortopedist nu se mărginește numai să constate existența unei dureri la presiunea în călcîi, pe „perinița” plantară, ci recomandă o radiografie spre a verifica dacă nu există o leziune degenerativă a osului. Uneori, pe aceste radiografii se văd un fel de mici **pintenii** osoși și dezvoltăți dedesubtul osului calcaneu, îndreptați în jos și cu un vîrf ascuțit.

Radiografiile comparative făcute persoanelor suferinde de dureri la călcîi și celor ce nu suferă, au scos în evidență că prezența acestor pinteni este tot atît de frecventă și la unele și la celelalte.

Înlăturarea pe cale chirurgicală a acestor „spini” osoși nu aduce după sine ameliorări notabile; se vindecă în schimb cu medicamente antireumatice și infiltrații locale cu hidrocortizon. În

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esu
esculap esculap esculap
culap esculap esculap escu
p esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

caz că talonul călcîiului este însă inflammat și dureros, nu mai este vorba de un pinten, ci de o inflamație a țesutului conjunctival anexat tendoanelor mușchilor din apropierea articulațiilor, în față, sau la capătul de inserție — a tendonului lui Achile. Dacă tendonul este și el atins de această inflamație, afecțiunea capătă numele de **tendinită**. Tratamentul care se aplică este însă același ca cel amintit mai sus.

TEMA DE SEZON

Puțină botanică medicală

1. Vreți să vă lăsați de patima fumatului ? Brădișorul sau pedicuța (**Lycopodium clavatum**), plantă destul de răspîndită în țara noastră, poate constitui un medicament folositor. Fiertura de frunze de pedicuță, cite un pahar băut dimineața pe nemincate, produce după numai 4—5 zile de tratament o intoleranță totală față de fumul de țigară, efect care se menține multă vreme. Pedicuța crește îndeosebi prin regiunile muntoase și pe coastele dealurilor ; poate fi culeasă prin tăierea ramurilor secundare cu foarfece, în cursul lunilor iulie și august. Se găsește pe valea Dimbovicioarei, valea Buzăului în jurul muntelui Siriu, valea Prahovei, la Sinaia și Predeal, ori în jurul stațiunii Olănești.

2. Dacă mestecați cîteva minute o bucăciță de rădăcină de iris, de coajă de scortîșoară, cuișoare sau coajă de portocală puteți da gurii un miros plăcut, împropiind totodată respirația. Mirosul neplăcut pe care îl lasă usturoiul sau ceapa poate fi îndepărtat mestecînd pătrunțurile, iar mirosul de bere și alcool amestecînd miezul cîtorva nucii verzi.

3. Pentru a curma durerea de dinți datorită unei nevralgii sau carii netratate, mărunchii între degete pătrunși în gura, adăugați sare și frîmîntați amestecul pînă obțineți un mic cocoloș pe care-l aplicați peste mîseaua dureroasă astupînd zona cariată, ori îl introduceți în urechea corespunzătoare părții dureroase.

4. În cazul cînd, din imprudență, ați stat prea mult la soare și vă „ard” obrazii, luați imediat frunze de salată verde, opăriți-le și apoi puneți-le ude pe față, ca niște cataplasme. Frunzele de salată au un puternic efect descongestionant.

E BINE DE ȘTIUT...

...Că în pofida „reclamei” pe care o fec adepții cafelei negre, aceasta nu ameliorează randamentul muscular. Din acest punct de vedere ceaiul are mai multă eficacitate. Dar el nu conține acidul clorogenic din cafea o substanță chimică cu proprietăți stimulante cerebrale și digestive.

...Că peste 200 de specii de insecte periculoase pentru om, cărora pot să-i transmită paludismul, filarioza, febra galbenă sau hemoragică, au devenit în prezent rezistente la insecticidele cu care sînt combătute.

BAHREIN

Perle, sambuki, cai și curmale

În plină noapte am trecut peste o scîndură sprijinită pe mal în chip de pasarelă și am urcat într-o barcă. Numai deodată, motorul a început să trepideze. Era, cred, singurul mecanism modern cu care sînt dotate bărcile pescuitorilor de perle, a căror formă nu s-a schimbat de milenii. La Muharraq, una din insulele arhipelagului Bahrein, mai există încă șantierele artizanale unde trunchiuri de arbori aduși din India sînt transformați în „sambuki”, bărci cu pinze.

Apa clipea sub chilă. Silueta omului de la cîrmă, cu fața negroidă de descendent al sclavilor africani, se desena clar pe fundalul cerului palid. Deși nu se luminase încă, se puteau vedea totuși sambuki ancorate lingă zonele

economia insulelor Bahrein, întrucît a micșorat mult numărul celor care își puteau permite să poarte podoabe costisitoare. Pe de altă parte, cultivarea de perle în Japonia a dat o gravă lovitură pescuitului de mărgăritare în Golful Persic. Încît acum pornesc pe mare numai cîteva zeci de bărci cu pescuitori de perle.

A fost o vreme cînd o lege interzicea culegătorilor de perle din Golful Persic să folosească echipament perfecționat, inclusiv măști. Feudalii din Bahrein și clienții lor europeni încercau astfel să ocrotească adîncurile bogate în scoici perliere de epuizare, iar pe pescuitori de concurența mecanizată.

Dar nici acum dificila și periculoasa

imobile moderne în „stil tropical”. Sînt clădiri administrative, hoteluri și bănci.

Imediat ce trece pe sub arcul „Bab-el Bahrein” (Porțile Bahreinului) călătorul ajunge în suk-ul din Manama. E un labirint de străduțe strîmte care răsună de larma limbajului gutural al unei mulțimi zgomotoase, de muzica languroasă a tranzistoarelor și împrăstie un iz de pește proaspăt, cafea și mirodenii. Mulți bărbați poartă haine europenești, dar sînt destui în tradiționala cămașă albă și lungă, costum masculin ideal, cred, pentru condițiile climatice de acolo. Femeile poartă în marea majoritate pelerine negre, dar se pot vedea și fete în mini-jupe, pantaloni și chiar șort, lucru de neconceput în celelalte principate din Golful Persic, în Arabia Saudită sau chiar în Kuweit. Magazinele mari au un aspect european, iar mărfurile se vînd la prețuri fixe. Dar suk-ul unde se desfac lucruri vechi, obiecte din metal bătut cu ciocanul, talere și ulcioare este tipic oriental.

Călătorul e cucerit de palmierii și parcurile din Bahrein. În insule există surse de apă dulce, dintre care multe țînesc chiar din mare. Prețiosul lichid provenit din sursele marine de apă dulce este canalizat și adus în parcuri și în boschetele de curmale.

Curmalele au fost, dintotdeauna, la propriu și la figurat, piinea de fiecare zi a locuitorilor din oaze. Se spune că orice gospodină arabă trebuie să știe să prepare cîteva sute de mincăruri din curmale. Fructele sînt servite crude, fierse în apă sau semiuscate. Din frunzele de curmal se împletesc rogojini, iar din fibre fringhii. Trunchiul arborelui dă un lemn de bună calitate. Familiile sărace prăjesc simburii de curmale și prepară din ei un surrogat de cafea. Vitele sînt hrănite cu curmale verzi, inclusiv cu simburii și cu pește uscat. Numai pe colinele din preajma vechii capitale a principatului, Rifa ash Sharqi, unde se înalță o fortăreață cu ziduri crenelate în autentic stil arab, nu cresc curmale. În această regiune, de unde inamicul putea fi văzut de departe, s-au stabilit invadatorii beduini care au debarcat în secolul XVIII în insule, atrași de faima acestui „ținut al perlelor”. Ei au adus în arhipelag cai, pînă atunci necunoscuți în regiune, strămoși ai cailor pur sînge arab.

Arabia e celebră pentru caii ei, dar cu toate acestea un cal era un lux aproape inaccesibil. Înainte de apariția mașinii, principalul mijloc de locomoție era cămila și numai cei care aveau sute de cămile își puteau permite să cumpere un pur-sînge.

Marile diferențe de temperatură — veri calde, umede și înăbușitoare și ierni friguroase și uscate — erau propice pentru cai. Apa, bogată în săruri minerale, ca și hrana: curmale, ovăz, lucernă verde și absența aproape totală a epidemiilor care bîntuie de obicei printre animale, creau condiții ideale pentru creșterea unor magnifici cai de curse, ușori ca păsările.

Dar perlele, sambuki, caii și chiar curmalele țîn mai mult de trecut. De un trecut aureolat de legende scumpe băștinășilor și care-i seduc pe turiștii avizi de exotism. Căci nici curmalele, nici perlele nu mai alcătuiesc acum principalul mijloc de trai al celor 220 000 de locuitori ai acestui stat care se numără printre țările — patru la număr — cele mai „urbanizate” din lume, întrucît 80 la sută din populație locuiește în orașe. Cînd comerțul cu perle a intrat în criză, Bahreinul a fost salvat de declin economic grație descoperirii unor modeste zăcăminte de petrol. Modeste, însă, numai în comparație cu alte țări din Golful Persic. Anul trecut au fost extrase 3 750 000 tone de aur negru. Petrolul a fost descoperit de Bahrein Petroleum Company, o societate cu capital american.

Descoperirea a determinat începerea unor vaste prospecțiuni în Arabia Saudită, unde se estimează că ar exista circa un sfert din resursele de petrol cunoscute în lumea capitalistă. Compania americană ARAMCO a descoperit apoi noi zăcăminte în platoul continental care desparte Bahreinul de Arabia Saudită. Rafinăria din Manama este a doua ca mărime din Orientul Mijlociu și Apropiat, după aceea de la Abadan din Iran; ea se situează, de asemenea, printre primele 12 mai importante din lumea capitalistă.

— Dar este riscant să ne bazăm numai pe petrol, mi-a declarat ministrul de Externe al țării. De aceea ne punem mari speranțe în industrializarea țării. Încercăm să punem pe picioare o industrie bazată pe capital național sau mixt.

A. Vasiliev

NIGER

Tezaurul din Agadès

Cu cîteva clipe înainte, sub aripa avionului se mai întindea încă un nesfîrșit spațiu deșert, cînd deodată, parcă printr-un miracol, s-au ivit niște căsuțe frumos rînduite, miniaturale curți dreptunghiulare înconjurate de ziduri de lut portocaliu, străzi înguste. Era Agadès, centrul uneia din cele mai mari diviziuni administrative din Niger.

În evul mediu, prin acest oraș treceau drumurile de caravane transahariene care legau Africa tropicală de Orientul Arab. Acolo poposeau caravanele care aduceau aramă și sare, mărgelile din Veneția și arme de Damasc, după care unele din ele plecau încărcate cu sclavi și saci de aur. Pe vremea aceea, o caravană de mărime mijlocie putea să aibă pînă la o mie de cămile. Cîrmuitorii Agadès-ului făceau avere de pe urma taxelor plătite de caravane pentru a fi păzite de atacurile triburilor nomade.

Astăzi, caravanele sînt înlocuite de societăți turistice care organizează excursii prin Sahara pentru amatorii de exotism. Dar după ce vizitează celebra moschee din Agadès și consumă un film făcînd diverse fotografii, turiștii își cam epuizează programul în acest oraș pierdut printre nisipuri. Încît, nemaivînd nimic de făcut, își împrosnătează rezervele de apă și benzină și, îmbrățișînd încă o dată cu privirea căsuțele albe și străzile înguste, o pornesc iar la drum.

Un alt obiect de mîndrie al nigerienilor din acest departament este celebrul „tezaur arheologic”, care cuprinde peste două mii de picturi rupestre, mărturie a faptului că acum circa cinci mii de ani acolo a existat o înfloritoare civilizație negroidă.

La Agadès am fost primit de sultanul Ibrahim Omorou. La intrarea în palat am fost salutată de un grup de curteni, iar apoi mi-a ieșit înainte chiar suveranul musulmanilor din regiune, Ibrahim Omorou a devenit sultan nu de mult, fiind numit de guvern. Își petrece mare parte din timp călătorînd, căci aproape toți supușii lui sînt nomazi. Acoperîndu-și fața pînă la ochi cu o fișie de pînză neagră sau indigo, îmbrăcați în halate lungi și cu săbii la brîu, tuaregii străbat deșertul în căutare de pășuni pentru animale. Cînd se întîlnește cu ei, sultanul le dă sfaturi, le ascultă doleanțele, rezolvă conflicte etc.

De la palat am plecat să vizitez atelierul unui talentat artizan, care lucrează din argint celebre „Cruci de Agadès”. La drept vorbind, obiectele seamănă foarte puțin cu o cruce. Specialiștii nu s-au putut pune încă de acord asupra originii lor. Unii afirmă că ideea ar fi fost adusă acolo în timpul cruciadelor, alții, dimpotrivă, cred că crucile ar aminti de vechi ritualuri și, în sfîrșit, un alt grup vede în acest ornament imaginea constelației Crucea Sudului.

Dar bătrînul artizan e preocupat mai ales de posibilitatea de a-și desface produsele, căci de acest lucru depinde existența lui. De altfel, viitorul meșteșugarilor în Africa este în genere o problemă acută, întrucît depărtarea artizanilor de piețele de desfacere și concurența acerbă pe care le-o face industria de podoabe europeană creează, cum mi s-a spus cu amărăciune în Niger, o primejdie reală pentru meșteșugari.

M. Zenovici

Vara, cînd soarele arde necrușător, locuitorii din Manama se retrag într-o zonă verde din preajma orașului

bogate în scoici de perle. Mi-am amintit atunci de cuvintele istoricului arab Nabhani care a relatat o frumoasă legendă despre originea perlelor: „Primăvara, scoicile de perle se ridică la suprafață și, cînd plouă sau o boabă de rouă cade pe mare, ele înghit o picătură de apă dulce pură, se afundă iar și aceste picături se preschimbă apoi în mărgăritare”. O inscripție asiriană de acum patru mii de ani amintește de un pachet care conținea „ochi de pești” provenind din Dilmun. E prima mențiune despre perlele din Bahrein. Căci cei mai mulți istorici socotesc că Bahreinul e faimosul Dilmun, venerat în antichitate ca loc de întîlnire a zeilor.

În cursul vremurilor, istoricul Pliniu, Ibn Battuta, marele călător arab din evul mediu și italianul di Varthema, explorator al Arabiei, au scris și ei despre perlele din Bahrein.

Pescuitul de perle a luat o mare dezvoltare la mijlocul secolului XIX. Pe vremea aceea, comerțul cu perle aducea sute de mii de lire sterline. Dar marea criză din 1929 a lovit dureros

îndeletnicire n-a evoluat prea mult. Am avut prilejul să asist la pregătiri. Fiecare pescuitor coboară în mare două cabluri, unul pentru el și celălalt, prevăzută cu o plasă, pentru culesul scoicilor. Pescuitorii poartă numai o fișie îngustă de pînză încinsă în jurul șoldurilor. Ca echipament au doar mănuși de piele, care le protejează mîinile împotriva rocilor și a coraliilor ascuțiți, și un cuțit ca să detașeze scoicile. Își prind nasul cu o mică clemă din os sau din carapace de broască țestoasă și își astupă urechile cu ceară. După care coboară repede la fund. Acolo pot rămîne circa un minut și jumătate, în afara timpului de coborire și urcare, după care trag de cablu și sînt readuși la suprafață. Conducătorul bărcii, în general un om în vîrstă cu ochi inflamați și purulenți de vechi scufundător, manevrează cablul cu multă grijă, căci viața unui om depinde de atenția și de priceperea lui. În această zonă nu sînt mulți rechini și pești-fierăstrău, dar uneori aceste fiare ale mărilor îi atacă pe scufundători. Meduzele veninoase care pricinuiesc arsuri sînt socotite totuși mult mai primejdioase. Contactul cu ele poate provoca un șoc și moartea aproape instantanee în apă.

Viața pescuitorilor de perle nu e de fel de invidiat. Mulți dintre ei sînt loviți de o boală specifică acestei îndeletniciri: au auzul și vîzul distruse pentru tot restul vieții. Trudesc pentru un salariu de mizerie și depînd în întregime de negustori, de căpitani și de armatori. Pînă nu de mult, pescuitorul care avea datorii la patron nu-l putea părăsi pe acesta și deci condiția lui era de fapt aceea de sclav. Acum, acest obicei barbar a fost desființat.

De pe mare se poate admira splendida panoramă a orașului Manama, capitala principatului Bahrein. Mai întîi se vede dominînd marea albastră-verzuie un șir de case cu verande înecate în verdeață. Pe mal se înalță mici turnuri aerisite de briză, care odinioară — cînd nu erau ventilatoare electrice, nici aer condiționat — serveau drept refugiu împotriva căldurii insuportabile. Linia caselor este întreruptă de două sau trei minarete. Pe strada principală se înalță cîteva mari

Fără cuvinte

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

CASA PRIETENIEI ROMÂNNO-SOVIETICE — BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR pe perioada 28 iulie—3 august 1972

Vineri 28 iulie, ora 19.30: Ciclul: „Școli muzicale naționale”. Lecție ilustrată: „Ramificațiile folclorului iberic”. Va vorbi Gheorghe Firca, muzicolog. Urmează un recital vocal-instrumental susținut de soliști ai Filarmonicii de Stat „George Enescu” și un film artistic.

Sâmbătă 29 iulie, ora 19.30: Colocvlu economic: „Dialogul producție—piață: inovația, modernizarea și diversificarea produselor”. Participă: Ion Farcaș, director general în Ministerul industriei ușoare, dr. Aurel Voiner, cercetător științific principal al Institutului de cercetări comerciale, Gheorghe Harris, cercetător științific la Laboratorul de marketing al Academiei de studii economice. Discuția va fi condusă de Mircea Postelnicu, redactor la revista „Viața economică”. Urmează filmul documentar „Orizont științific” și un film artistic.

Luni 31 iulie, ora 19.30: Ciclul: „Țări socialiste — orizont contemporan.” Conferința: „Cinematografia poloneză contemporană”. Va vorbi Magda Mihăilescu, critic de film. Urmează filmul documentar „Chopin în Polonia” și un film artistic.

Marti 1 august, ora 19: „In lumina documentelor Conferinței Naționale a P.C.R.” În dezbateri: „Prefigurind un nou destin istoric României socialiste”. Va vorbi dr. Virgil Căndea, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice. „Partidul și poporul — unitate de gândire și acțiune”. Va vorbi Nicolae Lotreanu, redactor șef adjunct la revista „Tinerul leninist”. „Semnificații ale perfecționării vieții economice și sociale”. Va vorbi prof. univ. dr. Constantin Pintilie. Urmează filmul documentar „Forum” și un film artistic.

Miercuri 2 august, ora 19: Ciclul: „Estetica, arta și condiția umană”. În dezbateri: „Dialectica creației și a valorii în artă.” Va vorbi prof. univ. dr. Mircea Măuceș. „Condiția activă a artei socialiste”. Va vorbi Victor Ernest Mașek, doctor în filozofie. Urmează filmul documentar „Universuri picturale” și un film artistic.

Joi 3 august, ora 19: Ciclul: „Economia sovietică — profil actual.” Conferința: „Sporirea potențialului productiv al U.R.S.S. în actualul cincinal”. Va vorbi Marin Stănică, director în Direcția centrală de statistică. Urmează filmul documentar „Biocurenții comandă” și un film artistic.

Manifestările au loc în Grădina de vară a Casei prieteniei româno-sovietice din str. Bănești nr. 14.
 În caz de timp nefavorabil manifestările se amână.

Singur printre rechini

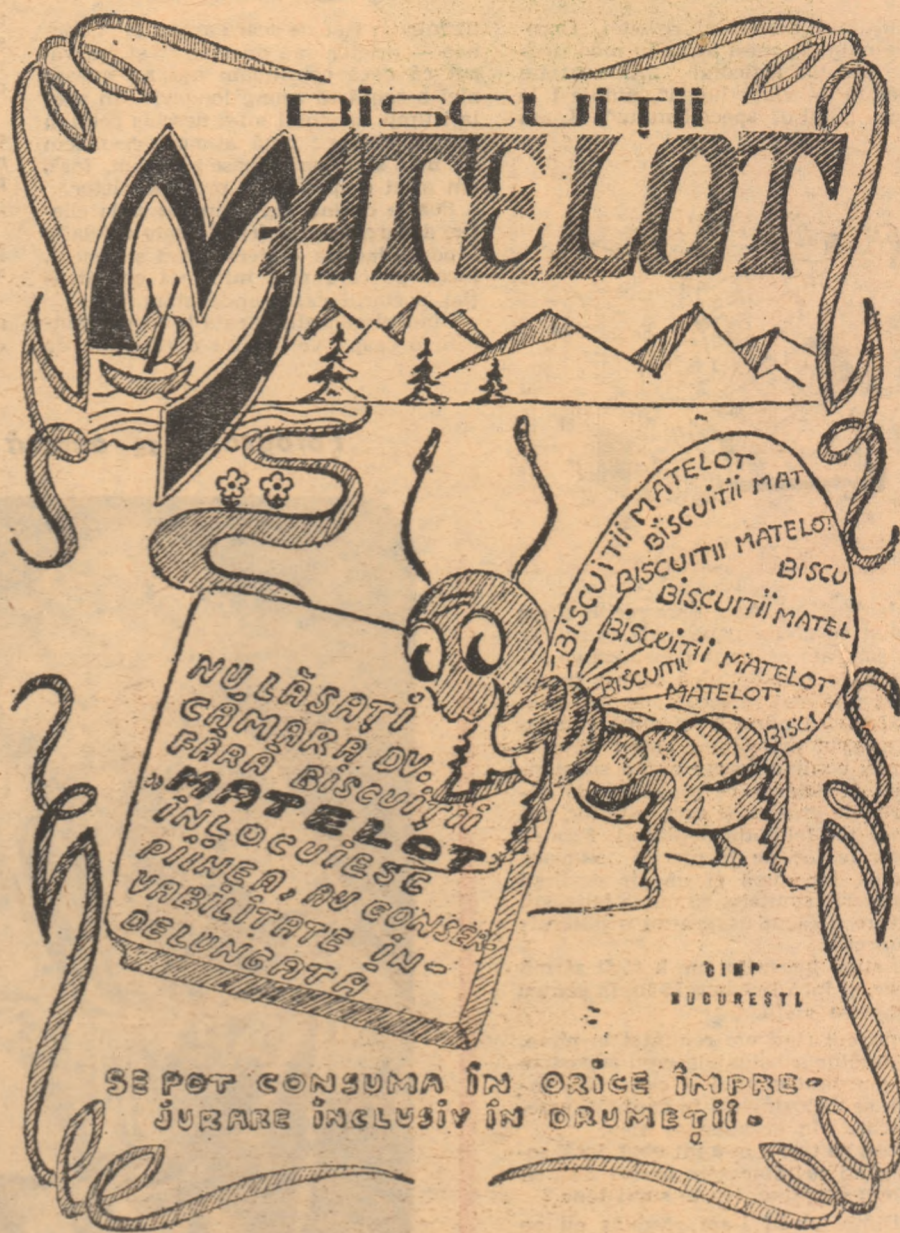
(urmăre din pag. a 4-a)

toare. Împrejurare cu atât mai surprinzătoare cu cât majoritatea popoarelor primitive socoteau rău intenționate re-la-tiv inofensivele balene.

În insulele Hawaii, de pildă, rechini erau considerați divinități puternice. Kama-Hoa-Lii, regele rechinilor, putea lua oricând înfățișare de om. Această particularitate a rechinilor a stat la baza multor povești fantastice. Dar în aceste insule rechini au jucat un rol de seamă nu numai în legende. Într-adevăr, arheologii au descoperit acolo

urme ale unor obiceiuri foarte reale. Lângă Pearl Harbor, bunăoară, au fost găsite ruinele unei arene marine: un cerc din blocuri de piatră, cu ieșire la mare. În acest teatru, care seamănă cu cele romane, gladiatori localnici luptau cu rechini. În prezența unor spectatori cunosători — regele și curtenii — în-tătorii înfruntau goi, numai cu un pumnal în mână, rechini feroși. Pumnalul era confecționat special pentru astfel de dueluri și era, de fapt, un mare colț de rechin fixat pe un mîner de lemn. Ingenioasă soluție, căci pielea rigidă a rechinului poate fi străpunsă numai de un obiect ascuțit ca briciul. Or pe atunci insularii nu cunoșteau metalul. E adevărat, însă, că arheologii nu ne pot spune cine învingea de obicei: omul sau fiara.

Va urma

SE POT CONSUMA ÎN ORICE ÎMPRE-JURARE INCLUSIV ÎN DRUMETII.

Asigurarea „TURIST”

Dorul de drumetrie nu cunoaște limită de virstă. Azi, mai mult ca ori-cind, țara întregă este străbătută în lung și-n lat de tineri și virstnici. Nu-mărul celor care cutreieră cărările munților sau se bucură din plin de briza marină este în creștere de la an la an.

Este evident că, la plecarea în concediu, în excursie, fiecare dintre noi se preocupă să facă totul, să nu neglijeze nimic, pentru a se simți cit mai bine și a se întoarce cu amintiri cit mai plăcute. Și e firesc să fie așa.

De multe ori însă se întâmplă ca anumite evenimente nepre-văzute să strice din farmecul excursiei sau al concediului, iar ur-mările acestora să poată fi cu greu înlăturate.

De aceea ar fi indicat ca orice persoană care nu vrea să lase nimic la voia întâmplării, înainte de a pleca la drum, să încheie la ADAS și o poliță de asigurare „Turist”, plătiind o primă de asi-gurare DE NUMAI 15 LEI.

În aceeași poliță de asigurare, care este valabilă timp de o lună, se cuprind:

- persoana care încheie contractul (pentru cazurile de invali-ditate permanentă și de deces din accidente);
- bunurile din gospodărie și cele luate în deplasare de asi-gurat (pentru cazurile de vătămare sau distrugere).

Sumele asigurate pentru care Administrația Asigurărilor de Stat își asumă răspunderea sînt următoarele:

	pentru invali-ditate permanentă	pentru deces
— pentru accidente de circulație auto-moto	25 000 lei	15 000 lei
— pentru accidente la domiciliul asiguratului ca urmare a unui incendiu, trăsnet, explozii etc.	20 000 lei	10 000 lei
— pentru celelalte accidente	10 000 lei	5 000 lei
— pentru bunurile gospodărești	20 000 lei	

Dacă, la plecarea în excursie sau concediu, din cauza mul-tiploilor griji ce le-ați avut, nu ați încheiat asigurarea „Turist”, puteți face acest lucru la orice unitate ADAS, din localitatea în care vă deplasați.

Pentru încheierea asigurării, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din întreprinderi, organizații economice și instituții, agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ Nr. 1

BRĂILA

Piața Hristo Botev, Bloc A2, Telefon 12990

Produce și livrează fără repartitie pe bază de comandă următoarele produse:

- Roabe metalice cu roată cau-elucată.
- Rezervoare metalice de la 500 l la 50 000 l :
— cilindrice orizontale
— cilindrice verticale
— paralelipedice.
- Paturi metalice tip internat — se pot suprapune
- Dulapuri metalice pentru hal-ne, acle și seule.
- Mașini de gătit tip 12 A
- Mașini de gătit tip 14 I.
- Burlane negre.
- Coturi drepte.
- Cuptoare tărănești
- Ighiaburi, burlane și coturi zincate.
- Transperante din fire cord

COOPERATIVA „ELECTROMETALICA”

PLOIEȘTI

Str. 23 August nr. 348

telefon 21374

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ

- Cricuri hidraulice pentru ridicat autoturisme tip A și B de 3 to și 10 tof.
- Cricuri hidraulice tip „Croedil” de 0,5—1 și 4 tof
- Macara portabilă de 0,3 și 1 tof
- Ridicător hidraulic pentru butoaie 0,5 tf.
- Platformă hidraulică de 0,4 to
- Mașini de spălat tip industrial de 20 și 40 kg
- Storrător centrifugal — tip industrial
- Rampe metalice de 7 și 14 to, pentru spălat automobile
- Barăci din tablă ondulată 30 X 10 X 4 m
- Dulapuri metalice tip vestiar și arhivă
- Prese pentru lipit talpa la încălțăminte
- Căști coafură tip „Zefir”
- Aparatură pentru pulverizat lacuri și vopsele
- Motoare monofazice de 0,4 kW
- Pompe pentru introdus valvolina în cutia de viteze
- Căști antifon
- Aparatură reanimare

În luptă pentru longevitate

În ultimul număr al revistei „Ocro-tirea sănătății”, mi-a atras în mod deo-sebit atenția articolul „Alimentație cumpătată — viață lungă”, publicat la rubrica „Sfatul specialistului”. L-am

citit de două ori. Apoi l-am recitit și am subliniat cu creionul pasajele esențiale. După care am ajuns la concluzia că felul meu de trai de până atunci fusese absolut anormal. Mincam de toate, în special multă piine care, după cum arăta autorul articolului citind date e-locvente, conține foarte multe substanțe greu de digerat, ce contribuie la depunerea de grăsimi și care, ulterior, pot pricinui tot felul de neplăceri. Printre acestea, la loc de frunte se situează infarctul, iar după el un șir nesfârșit de „plăceri” similare, cu nume latinești, fapt care a făcut asupra-mi o puternică impresie.

Așa stînd lucrurile, am hotărît să mă angajez, și încă imediat, în lupta pentru prelungirea vieții.

În primul rînd am renunțat la piine, ca să înlătur substanțele greu suportate de organismul omului și care, fără îndoială, se depozitaseră în cantități amenințătoare în organismul meu.

— Ce-i cu tine? m-a întrebat, însă, soția, văzînd că mîncasem borsul fără să mă ating de piine. Nu te simți bine?

— Dimpotrivă! i-am răspuns eu pe un ton degajat, care trebuia s-o calmeze. Încerc să înlătur toate reziduurile otrăvitoare din organism, lucru pe care ți-l recomand, de altfel, cu multă căldură și ție, ca să devii centenară.

După o săptămînă m-am simțit mai ușor și, de curiozitate, m-am cîntărit. Am constatat bucuros că slăbisem cu patru sute de grame; obținusem deci primele succese în lupta pentru longevitate.

Dar în cursul săptămînii am auzit la radio, în cadrul emisiunii „Sănătatea voastră — în mîinile voastre”, că nu numai piinea, ci și untul și untura sînt dăunătoare pentru organism. Un conferențiar a explicat cum ele fac să crească procentul de colesterol din sînge și produc tot felul de substanțe nocive pentru trupul omnesc; și iar a urmat un șir de denumiri latinești.

Am blestemat colesterolul, pentru că mă lipsea de felurile mele favorite de mîncare — cartofi prăjiți în untură și griș cu lapte și cu unt, dar am jurat să nu mă mai ating de ele. Cum organismul meu avea, însă, nevoie de ceva care să compenseze lipsa alimentelor excluse, am început să mîncîc zilnic multă carne și ouă fără număr.

Spre norocul meu, însă, curînd am ci-

tit într-un ziar de seară articolul; „Carnea — prieten sau dușman?” și am văzut că dacă continuam așa nu aveam nici o șansă să ajung longeviv. În același timp, articolul mi-a deschis ochii și asupra ouălor; pînă atunci crezusem că nu sînt periculoase; acum, însă, am aflat stupefiat că provoacă icter.

Foarte curînd am renunțat și la chefir, deoarece — la fel ca toate celelalte produse lactate — deranjează stomacul, lucru de care m-a informat confidențial portarul casei unde stăm.

Cînd plecam dimineața la lucru, mîncam o ceapă verde sau o căpățînă de

de varză — pe care bucătarul, prieten bun, mi-l oprea în fiecare zi — le mesteceam cu migală, apoi beam un pahar cu apă rece de la robinet și trăgeam în piept mirosul de chiflele, pîrjoale și cotlete pe care, bătîndu-și joc de sănătatea lor, colegii mei le devorau cu o poftă de lup.

— De ce nu luați o cană cu ceai sau cafea, m-a întrebat într-o zi casierita cu un glas în care se citea o milă nesfârșită. Dacă n-aveți bani, vă dau fără bani. Cînd o să aveți, mi-i înapoiati!

— Nu banii sînt importanți, i-am explicat, însă, eu, — esențialul în viață e sănătatea!

După care i-am arătat că ceaiul și cafeaua sînt excitante primejdioase, care distrug treptat, dar sigur, siste-

Fotografii se amuză

Da, toate drumurile duc la Roma!..

usturoi. Bineînțeles, însă, fără sare, dat fiind că și sarea are o acțiune negativă — cum am citit pe verso-ul unei file din calendar.

La ora prînzului mă duceam la cantină și cumpăram o ridiche și un cocean

mul nervos. În ce privește zahărul, după cum se explicase foarte bine la televizor, într-o emisiune intitulată „Sîngele și zahărul”, e mult mai ușor de enumerat contraindicațiile lui decît calitățile, dacă cumva are unele.

După încă o săptămînă eram ferm convins că mă aflu pe drumul cel bun și că nu mai aveam mult de făcut spre a ajunge longeviv. Dar tocmai atunci, răsfoind o revistă, privirea mi-a căzut pe un titlu tipărit cu majuscule și întins pe două pagini: „Foamea nu-i o mamă vitregă, ci un tată bun”. Am citit articolul dintr-o suflare. Arăta că numai foamea poate vindeca pe om de toate bolile, asigurîndu-i o viață lungă și fericită.

I-am intimat deci soției să nu mai cumpere nici usturoi, nici ceapă, căci înaintea mea se deschisese o nouă perspectivă de viitor.

„Cînd sanitarul Salvării m-a ridicat de subsuori ca pe un puf și m-a depus în camera de reanimare, doctorul — care m-a consultat minuțios și mi-a pipăit trupul imponderabil și amintind perfect de acela al unui longeviv — a bombănit:

— Încă un partizan al longevității... și a început să prepare o soluție.

Iar la plecare, mi-a spus:

— Să nu mai faci excese. Mîncă pe rînd de toate. Și ai să fii sănătos.

La trei ore după sfatul lui am fost adus pe targă în aceeași încăpere. La același doctor. Care, după ce mi-a palpat stomacul în care se afla o cantitate de hrană care ar fi putut îndestula

• umor •

„Umor umor u...

„Umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

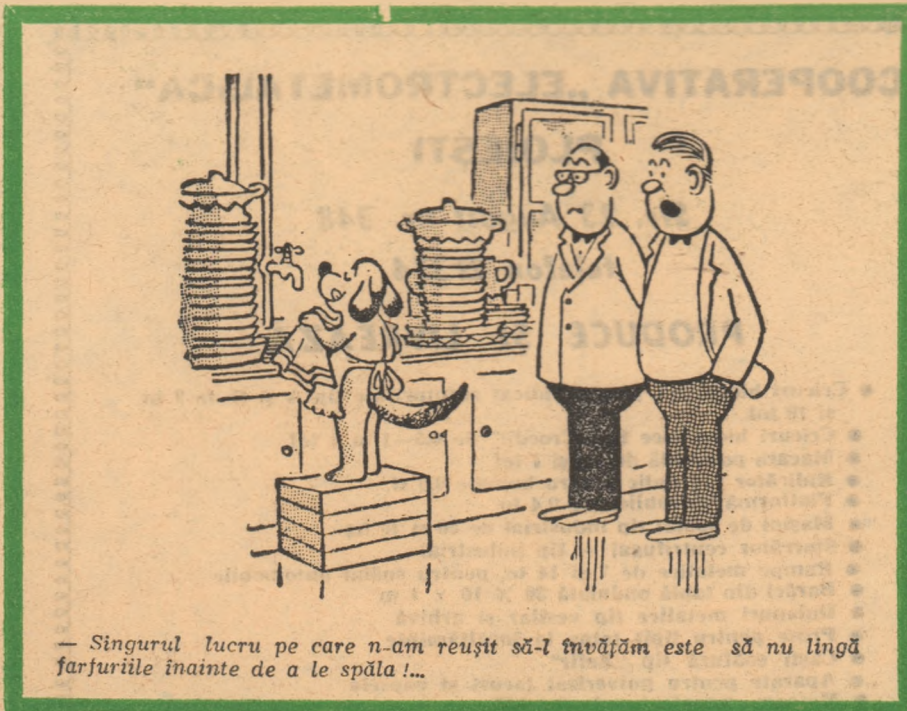
„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

„Umor umor umor umor u...

— Singurul lucru pe care n-am reușit să-l învățăm este să nu lingă farfuriile înainte de a le spăla!..